

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor

ANALIZA EX-ANTE a impactului politicii publice

Reformarea sistemului de documente
normative în construcții. Către standardele
de performanță în construcții

CHIȘINĂU 2014

Cuprins

Introducere	4
1 Definirea problemei	5
1.1 Ineficiența sistemului de documente normative în construcții	5
1.2 Cauzele și efectele ineficienței SDNC	6
1.2.1 Cauza "Abordarea depășită privind reglementarea tehnică în construcții"	6
1.2.1.1 Descrierea cauzei	6
1.2.1.2 Efectele cauzei	11
1.2.2 Cauza "Calitatea redusă a documentelor normative în construcții"	11
1.2.2.1 Descrierea cauzei	11
1.2.2.2 Efectele cauzei	15
1.2.3 Cauza "Cadrul instituțional în domeniul normării tehnice și standardizării construcțiilor este neadecvat"	16
1.2.3.1 Descrierea cauzei	16
1.2.3.2 Efectele cauzei	22
1.3 Grupurile afectate de problema	22
1.4 Fundamentarea intervenției statului	22
2 Obiectivele politicii publice	24
2.1 Obiectivul general	24
2.2 Obiective specifice	24
3 Beneficiarii politicii publice	24
4 Opțiunile politicii publice	24
5 Analiza impacturilor	26
5.1 Pilonul "Abordarea privind reglementarea tehnică a construcțiilor"	26
5.1.1 Opțiunea 1.1: Menținerea cerințelor descriptive în reglementările tehnice în construcții (Status quo)	26
5.1.2 Opțiunea 1.2: Implementarea cerințelor de performanță în reglementările tehnice în construcții	28
5.2 Pilonul "Competențele autorităților publice centrale în domeniul reglementării tehnice"	31
5.2.1 Opțiunea 2.1: Menținerea la MDRC a competențelor privind reglementarea tehnică a tuturor categoriilor de construcții (Status quo)	31
5.2.2 Opțiunea 2.2: Reducerea competențelor MDRC privind reglementarea tehnică a construcțiilor	32
5.2.3 Opțiunea 2.3: Instituirea unei instituții publice în subordinea MDRC specializate în reglementarea tehnică a tuturor categoriilor de construcții	33
5.3 Pilonul "Organisme specializate în elaborarea documentelor normative în construcții"	35
5.3.1 Opțiunea 3.1: Elaborarea documentelor normative de către mai multe instituții specializate pe bază de contracte (Status quo)	35
5.3.2 Opțiunea 3.2: Elaborarea documentelor normative de către Comitetele tehnice pentru normare tehnică și standardizare în construcții	36
5.3.3 Opțiunea 3.3: Elaborarea documentelor normative de către o subdiviziune specializată din cadrul MDRC	37
5.3.4 Opțiunea 3.4: Transmiterea funcțiilor privind reglementarea tehnică a construcțiilor unei instituții publice specializate create în subordinea MDRC	37
5.4 Pilonul "Managementul elaborării documentelor normative în construcții"	38
5.4.1 Opțiunea 4.1: Menținerea tuturor funcțiilor la o singură subdiviziune specializată fără alocarea persoanelor suplimentare (Status quo)	38
5.4.2 Opțiunea 4.2: Divizarea funcțiilor între subdiviziunile MDRC	38
5.4.3 Opțiunea 4.3: Alocarea persoanelor suplimentare și concentrarea tuturor funcțiilor în cadrul unei subdiviziuni din cadrul MDRC	39
5.4.4 Opțiunea 4.4: Transmiterea integrală a funcțiilor unei instituții publice specializate create în subordinea MDRC	40
5.5 Pilonul "Mecanismul de finanțare a SDNC"	40
5.5.1 Opțiunea 5.1: Menținerea mecanismului actual de finanțare a SDNC (Status quo)	40
5.5.2 Opțiunea 5.2: Diversificarea direcțiilor de utilizare a mijloacelor financiare prevăzute pentru elaborarea documentelor normative în construcții	41

5.5.3 Opțiunea 5.3: Atragerea asistenței financiare externe pentru efectuarea cercetărilor în construcții și procurarea utilajelor de încercări.....	42
6 Compararea opțiunilor.....	43
Anexe:	
Arborele problemei	46
Plan de acțiuni privind implementarea politicii publice	47

Introducere

Transformările majore care au avut loc în ultimii decenii (căpătarea independenței Republicii Moldova și schimbarea tipului sistemului economic; dezvoltarea și aplicarea pe plan mondial a noii abordări privind reglementarea tehnică a construcțiilor și trecerea la standardizarea voluntară; dezvoltarea rapidă a progresului tehnologic în construcții, etc.) au determinat învechirea morală a circa 2000 de documente normative în construcții, elaborate pe timpurile existenței fostei U.R.S.S. și aplicate până în prezent în Republica Moldova, și apariția unor disfuncționalități în sistemul național de documente normative în construcții.

Nivelul de dezvoltare tehnică a construcțiilor în țările europene și politica privind integrarea europeană promovată de Republica Moldova determină vectorul principal al dezvoltării sectorului construcțiilor: armonizarea legislației și normativelor naționale cu directivele și standardele europene.

Implementarea directivelor și standardelor europene în Republica Moldova necesită transformare esențială a sistemului național de documente normative în construcții. Această transformare se referă atât la cadrul legal și instituțional, cât și la conceptele și principiile de normare tehnică și standardizare în construcții.

Prin prezenta analiză ex-ante se stabilesc obiectivele și se estimează impactul politicii publice "Reformarea sistemului de documente normative în construcții. Către standardele de performanță în construcții", avînd drept scop determinarea celor mai eficiente opțiuni de implementare a acestei politici.

Analiza ex-ante este elaborată în baza Studiului analitic "Sistemul de documente normative în construcții în Republica Moldova: provocări și perspective în contextul integrării europene", care oferă mai multe detalii despre motivele elaborării prezentei propuneri de politică publică (în Studiu se descrie starea actuală a sistemului, tendințele mondiale privind normarea tehnică și standardizarea în construcții, legislația europeană în domeniul construcțiilor, etc.). În cadrul analizei ex-ante se fac referiri la Studiu.

IMPORTANT: Acest document este un document în lucru al Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor destinat pentru consultare și discuții. Acest document nu reprezintă propunerea de politică publică finală formulată de către Minister.

Opiniile, propunerile și obiecțiile dvs. privind prezentul document pot fi înaintate persoanei de contact: Gheorghe Croitoru, șef al Direcției reglementări tehnico-economice, tel.: 204 599, gheorghe.croitoru@mrc.gov.md

1 Definierea problemei

1.1 Ineficiența sistemului de documente normative în construcții

În conformitate cu Legea nr. 721 din 02.02.1996 privind calitatea în construcții, documentele normative în construcții constituie componenta principală a sistemului calității în construcții. Sistemul de documente normative în construcții (în continuare – SDNC¹) asigură atingerea următoarelor obiective social-economice principale:

- protecția vieții și sănătății oamenilor, animalelor;
- protecția bunurilor materiale și mediului înconjurător;
- utilizarea rațională a resurselor naturale, materiale, energetice și umane.

Republica Moldova are experiență relativ mică în crearea și dezvoltarea propriului SDNC. În prezent, majoritatea problemelor tehnice din sectorul construcțiilor se reglementează prin documente normative moștenite de la fosta U.R.S.S.

Cu toate că sistemul de normare tehnică și standardizare în construcții al U.R.S.S., la momentul existenței acestuia, se considera unul din cele mai bune sisteme din lume, în prezent SDNC suferă de anumite disfuncționalități, din următoarele motive:

- s-a schimbat tipul sistemului economic, prin trecerea de la economia planificată (dirijată) la economia de piață. În prezent nomenclatura și volumul producției de construcții deja nu mai sînt dictate "de la centru", dar sînt influențate și determinate de mecanismele pieței (cererea, oferta, prețul);
- s-au deschis² piețe regionale și internaționale pentru producția de construcții, are loc internaționalizarea și globalizarea piețelor producției de construcții;
- a apărut și s-a dezvoltat concurența. În prezent, satisfacția consumatorului este acel instrument care permite unei întreprinderi să fie competitivă și să se mențină pe piață și nu directivele parvenite de la organele de stat. Așadar, fiecare întreprindere este cointerată în menținerea nivelului înalt al calității producției, în scopul satisfacerii cerințelor consumatorului și aceasta determină dezvoltarea noilor soluții și tehnologii pe piața construcțiilor;
- s-au dezvoltat rapid tehnologiile în domeniul construcțiilor, tehnologiile informaționale, etc. Acest lucru permite aplicarea noilor metode de calcul, de estimare a riscurilor, de modelare etc., ceea ce nu era posibil pe timpurile U.R.S.S. și, respectiv, nu era prevăzut în documentele normative sovietice;
- s-au schimbat prioritățile în politica de stat. De exemplu, dacă pe timpurile U.R.S.S. consumul de energie nu reprezenta o problemă importantă pentru stat, atunci, în prezent, din cauza creșterii prețurilor la resursele energetice, reducerea consumului de energie în clădiri este o direcție prioritară a politicii promovate de Guvernul Republicii Moldova.

Din analiza stării actuale a SDNC se poate de concluzionat că Republica Moldova nu a reușit să reorganizeze SDNC și să-l ajusteze noilor condiții social-economice, ceea ce a generat unele probleme în funcționarea acestui sistem:

- majoritatea normativelor în construcții (peste 2000 de documente) sînt moral depășite și creează bariere tehnice pentru utilizarea materialelor și tehnologiilor noi în construcții, cauzînd calitatea redusă și costuri sporite a construcțiilor;
- există contradicții dintre diferite documente normative în construcții și alte normative;
- ierarhizarea documentelor normative în construcții și legătura acestora cu cadrul legal este slabă;

¹În sensul prezentei analize ex-ante, sistemul de documente normative în construcții (SDNC) reprezintă totalitatea documentelor normative în construcții intercorelate, aprobate de autoritățile publice și organizațiile competente și care se aplică la toate etapele de creare a producției de construcții, avînd drept scop protejarea drepturilor și intereselor legale ale cetățenilor, societății și statului.

²deoarece în U.R.S.S. practic toate materialele de construcție erau de producere autohtonă, volumul materialelor de construcție de import era nesemnificativ, iar "piața" materialelor de construcție era practic închisă pentru producția străină

- deseori nu sînt clare scopul și obiectivele unor reglementări în domeniul construcțiilor, ceea ce complică atingerea acestor scopuri, în special în cazul unor derogări de la prevederile acestor reglementări;
- există incertitudini în ceea ce privește statutul juridic al documentelor normative în construcții;
- există conflicte de competențe dintre diferite autorități publice în ceea ce privește reglementarea tehnică a construcțiilor, ceea ce cauzează, uneori, dublarea reglementărilor, sau, dimpotrivă, lipsa de reglementări în anumite domenii;
- gradul de aplicare a tehnologiilor informaționale în domeniul construcțiilor este insuficient (de exemplu, în unele țări europene deja se aplică sistemele informaționale pentru controlul corespunderii documentației de proiect reglementărilor în construcții, ceea ce a devenit posibil datorită implementării noii abordări în domeniul reglementării tehnice a construcțiilor).

Așadar, funcționarea SDNC depinde de mai mulți factori (cadrul instituțional, abordările/conceptele aplicate, etc.), fiecare contribuind la eficiența SDNC.

Avînd în vedere cele expuse mai sus, în acest document este analizată problema **ineficienței sistemului de documente normative în construcții (SDNC)**.

Pentru efectuarea analizei ex-ante au fost stabilite 3 cauze majore care generează ineficiența SDNC:

- 1) abordarea depășită privind normarea tehnică și standardizarea în construcții;
- 2) calitatea redusă a documentelor normative în construcții;
- 3) cadrul instituțional neadecvat în domeniul normării tehnice și standardizării în construcții.

1.2 Cauzele și efectele ineficienței SDNC

1.2.1 Cauza "Abordarea depășită privind reglementarea tehnică a construcțiilor"

1.2.1.1 Descrierea cauzei

Sistemul contemporan de normare tehnică și standardizare în construcții s-a format la finele secolului 19 și reprezintă un sistem armonizat de reguli, care stabilește restricții și soluții pentru proiectarea, construirea și exploatarea clădirilor și construcțiilor. Acest sistem de restricții, pe de o parte, și soluții, pe de altă parte, se modifică permanent în rezultatul evoluției necesităților societății, progresului tehnologic, generalizării consecințelor avariilor, catastrofelor și incendiilor. Deoarece acest sistem tradițional reprezintă, de fapt, o totalitate de prescripții referitoare la parametrii pe care trebuie să-i întrunească componentele, elementele și unele caracteristici ale clădirilor, el se numește sistemul normativ bazat pe cerințe descriptive³.

În prezent, în majoritatea țărilor au avut loc transformări majore în ceea ce privește abordarea normării tehnice în domeniul construcțiilor și standardizării producției de construcții. Esența noii abordări în standardizare constă în trecerea de la standardizarea descriptivă, adică de la elaborarea prevederilor normative, care conțin prescripții privind proiectarea și executarea lucrărilor, la stabilirea cerințelor pentru caracteristicile de exploatare a producției de construcții (cerințe de performanță⁴), bazate pe cerințele utilizatorilor, precum și la stabilirea metodelor de evaluare a caracteristicilor de exploatare (performanțelor) a producției de construcții concrete.

În Subcapitolele 2.2 și 2.3 din Studiu este descrisă abordarea contemporană privind normarea tehnică și standardizarea în construcții, aplicată în majoritatea țărilor europene.

---

³În literatura de specialitate și standarde uneori termenul "descriptiv" se echivalează cu termenul "prescriptiv". Cerință descriptivă – cerință privind corespunderea destinației care se referă la caracteristicile producției, procesului sau serviciului. Cerință descriptivă, de regulă, conține descrierea construcției, detaliilor de construcție etc., cu specificarea dimensiunilor și materialelor (a se vedea pct. 7.7 din Ghidul ISO/CEI nr. 2:2004 Standardizare și activități aferente. Vocabular general).

⁴Cerință de performanță – cerință privind corespunderea destinației care se referă la comportarea producției, procesului sau serviciului în timpul utilizării sau în raport cu utilizare (a se vedea pct. 7.8 din Ghidul ISO/CEI nr. 2:2004 Standardizare și activități aferente. Vocabular general).

Majoritatea documentelor normative în construcții în vigoare au fost elaborate și aprobate pe timpurile existenței U.R.S.S. și R.S.S.M. și la elaborarea cărora s-au aplicat concepții și principii diferite de cele europene.

Documentele normative în vigoare, inclusiv și cele ale fostelor U.R.S.S. și R.S.S.M. reprezintă, de fapt, o combinație de cerințe descriptive și cerințe de performanță. De exemplu, documentul normativ СНиП 2.04.05-91**"Отопление, вентиляция и кондиционирование" conține următoarele cerințe:

1) "в проектах отопления, вентиляции и кондиционирования следует предусматривать технические решения, обеспечивающие: нормируемые метеорологические условия и чистоту воздуха в обслуживаемой зоне помещений жилых, общественных, а также административно-бытовых зданий предприятий; нормируемые метеорологические условия и чистоту воздуха в рабочей зоне производственных, лабораторных и складских помещений в зданиях любого назначения; нормируемые уровни шума и вибраций от работы оборудования и систем отопления, вентиляции и кондиционирования воздуха, кроме систем аварийной вентиляции и систем противодымной защиты, для которых при работе или опробовании согласно ГОСТ 12.1.003-83* в помещениях, где установлено это оборудование, допустим шум не более 110 дБА, а при импульсном шуме не более 125 дБА; ремонтпригодность систем отопления, вентиляции и кондиционирования", etc. Toate aceste cerințe reprezintă cerințe funcționale, iar cerința privind nivelul zgomotului reprezintă cerință de performanță;

2) totodată, acest document normativ conține și alte cerințe (descriptive), cum ar fi: cerințe privind proiectarea sistemelor ingineresti, cerințe privind utilizarea materialelor de construcție (a se vedea Tabelul 1), etc.

O altă deosebire constă în faptul că standardele sovietice (GOST) au fost obligatorii, iar în prezent standardele sînt voluntare și devin obligatorii dacă la ele se fac referințe în reglementări sau contracte.

Tabelul 1 – Extras din Anexa nr. 20 la documentul normativ СНиП 2.04.05-91*

Характеристика транспортируемой среды	Изделия и материалы
Воздух с температурой не более 80 °С при относительной влажности не более 60 %	Бетонные, железобетонные и гипсовые вентиляционные блоки, асбестоцементные трубы и короба; гипсокартонные, гипсобетонные и арболитовые короба; сталь - тонколистовая оцинкованная, кровельная, листовая, рулонная холоднокатаная; стеклоткань, бумага и картон, другие материалы, отвечающие требованиям указанной среды

Avantajul normelor descriptive constă în simplitatea implementării, înțelegerii și respectării lor de către antreprenori și proiectanți, efectuării de către persoanele terțe a controlului privind respectarea normelor, precum și în simplitatea asigurării respectării normelor de către organele de conducere.

Cu toate acestea, există un număr de probleme majore legate de aplicarea normelor descriptive și aceste probleme au determinat dezvoltarea reglementărilor și standardelor în construcții, care stabilesc cerințe de performanță.

Deoarece normele prescriptive sînt mai puțin flexibile și reacționează mai lent la schimbarea preferințelor utilizatorilor, la schimbările tehnologice, la apariția noilor materiale de construcție, cea mai serioasă problemă a metodei descriptive de normare constă în faptul că ea creează bariere pentru implementarea soluțiilor inovatoare în construcții. În cazul metodei descriptive de normare și standardizare în construcții, producția de construcții cu caracteristici mai performante poate fi elaborată/executată, dar nu poate fi utilizată pînăcînd această posibilitate nu va fi permisă expres în normele și standardele în construcții. În esență, normele descriptive stagnează progresul tehnologic, deoarece modificarea reglementărilor durează în timp.

O altă problemă a metodei descriptive de normare constă în faptul că ea limitează optimizarea costului construcțiilor, deoarece soluții mai eficiente nu pot fi implementate pînăcînd normele nu prevăd expres posibilitatea aplicării lor.

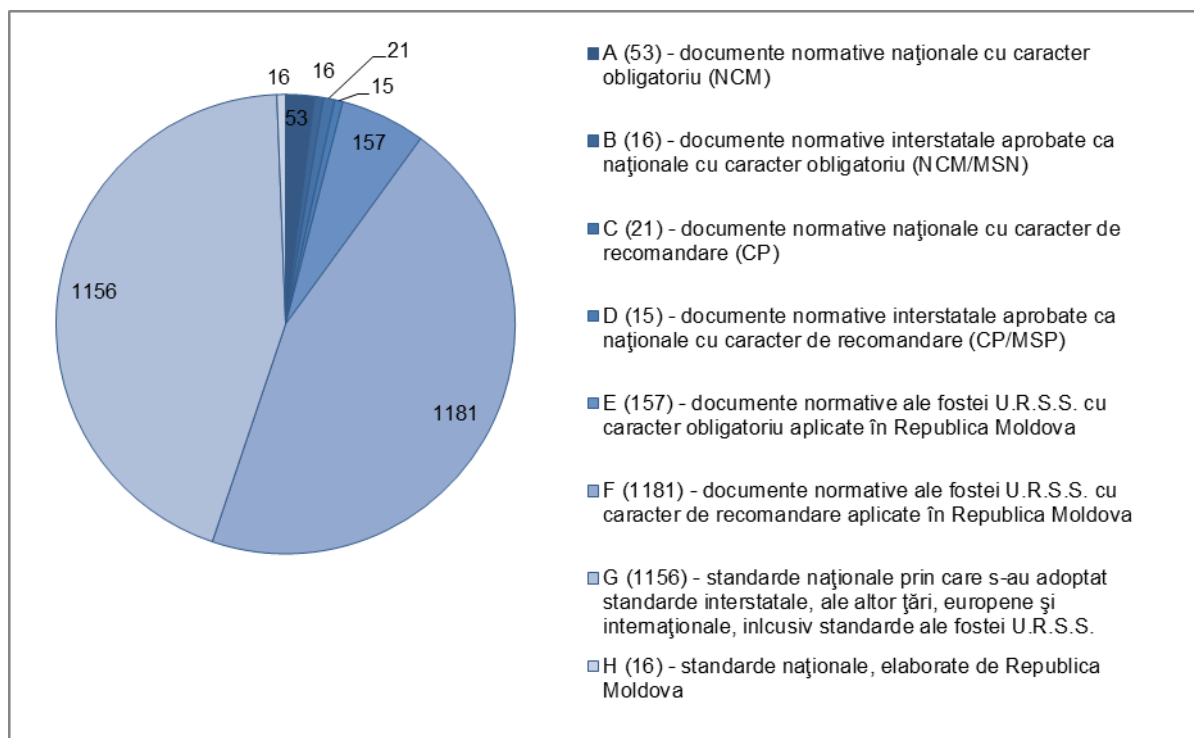
A treia problemă se referă la comerțul internațional cu producția de construcții. Dacă țările partenere realizează comerțul cu producția de construcții, în relațiile dintre aceste țări apare elementul de extraneitate, care condiționează problema normativelor aplicabile producției de construcții. Așadar, metoda prescriptivă complică stabilirea relațiilor comerciale echitabile. Recunoscând astfel că metoda descriptivă de elaborare a normelor și standardelor creează bariere inutile în calea comerțului, Organizația Mondială a Comerțului (OMC) în articolul 2, pct. 2.8. al Acordului privind barierele tehnice în calea comerțului a stabilit că "în toate cazurile unde va fi posibil, Membrii vor defini reglementările tehnice bazate pe prescripții referitoare la produs în funcție de proprietățile de utilizare ale produsului, mai degrabă decât pe concepția și caracteristicile sale descriptive".

Abordarea depășită privind normarea tehnică și standardizarea în construcții în Republica Moldova este determinată de următoarele subcauze:

- 1) Dezvoltarea incoerentă a SDNC;
- 2) La elaborarea documentelor normative nu se utilizează practicile țărilor europene.

Dezvoltarea incoerentă a SDNC

Actualmente, sistemul de documente normative în construcții (SDNC) al Republicii Moldova constă din 2615 documente normative (a se vedea Figura 1). Majoritatea documentelor normative în construcții sînt normative ale fostelor U.R.S.S. și R.S.S.M., aplicarea cărora pe teritoriul Republicii Moldova a fost permisă prin scrisoarea Ministerului Arhitecturii și Construcțiilor al Republicii Moldova nr. 03-05/340 din 01.04.1993 "Referitor la funcționarea normativelor în construcție pe teritoriul Republicii Moldova". Prin această scrisoare s-a autorizat aplicarea documentelor normative ale fostelor U.R.S.S. și R.S.S.M., pînă la anularea sau precizarea lor.

Figura 1 – Structura documentelor normative în construcții în vigoare în Republica Moldova

De la proclamarea independenței Republicii Moldova dezvoltarea SDNC a evoluat în mod diferit. În principal, dezvoltarea SDNC s-a bazat pe elaborarea documentelor normative naționale, prin adoptarea documentelor normative în construcții interstatale sau ale Federației Ruse, Belarusei, Ucrainei (în Figura 2 este reflectată dinamica elaborării documentelor normative în construcții în ultimii patru ani). Această modalitate de dezvoltare a SDNC a fost determinată de următorii factori:

— similaritatea sistemelor de documente normative în construcții, determinată de o bază normativă istorică comună (documente normative ale fostei U.R.S.S.);

— accesibilitatea documentelor normative ale Federației Ruse, Belarusei, Ucrainei (existența relațiilor de colaborare și acordurilor cu aceste țări care permit adoptarea documentelor normative ale acestora în calitate de naționale; simplitatea relativă de utilizare și înțelegere a normativelor acestor țări, deoarece ele există în limba rusă);

— posibilitățile reduse de accesare a standardelor europene și internaționale în domeniul construcțiilor;

— ambiguitatea viziunii și concepției naționale privind dezvoltarea SDNC.

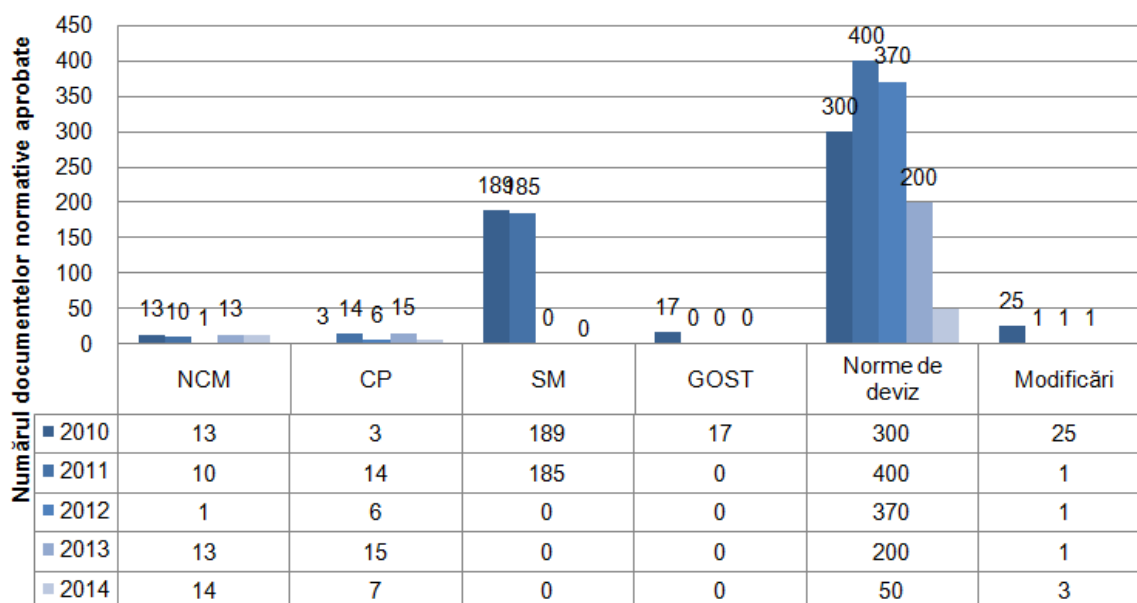
Prin Hotărârea Guvernului nr. 490 din 17 iulie 1995 despre aprobarea Concepției actualizării Sistemului național de documente normative în construcții (în continuare – Concepția) s-au trasat principiile și tezele generale potrivit cărora urmau să fie stabilite exigențele metodologico-organizaționale și tehnice ale normativelor și standardelor și dezvoltat SDNC național.

Conform pct. 6 al Concepției, SDNC urma să fie armonizat cu sistemele reglementărilor normative și de standardizare internaționale, regionale și naționale ale țărilor industrial dezvoltate.

Pct. 12 și pct. 13 ale Concepției stipulau:

"12. În scopul asigurării coerenței procesului de construcție, la formarea Sistemului de documente normative se vor aplica armonios principiile continuității și actualizării fondului existent de reglementări. Formarea Sistemului în cauză se va realiza în paralel cu aplicarea documentelor normative ale fostei U.R.S.S., temporar ratificate pentru uz intern, pînă la înlocuirea lor treptată cu normative naționale. Astfel, în procesul revizuirii și înlocuirii acestor documente, Sistemul de documente normative se va constitui pe principii metodologice generale aplicîndu-se metodele de lucru ale Organizației Internaționale de Standardizare (ISO), Comitetului European de Standardizare (CEN) și ale organelor de standardizare naționale.

13. Drept bază inițială pentru elaborarea unui șir întreg de reglementări tehnice vor servi documentele normative din fosta U.R.S.S., analogele acestora din România, precum și cele internaționale."

Legenda:

1. NCM – normativ în construcții moldovean;
2. CP – cod practic în construcții;
3. SM – standard moldovean (inclusiv standarde europene și internaționale);
4. GOST – standarde interstatale;
5. Modificări – modificările la toate categoriile de documente normative în vigoare;

Figura 2 – Dinamica dezvoltării SDNC în 2010-2014

Pct. 15 al Concepției prevedea:

"15. Preluarea masivă a experienței internaționale vizînd construcțiile, include următoarele:

- armonizarea Sistemului de documente normative cu sistemele internaționale, regionale și naționale avansate;
- aplicarea directă și la scară largă a normelor, standardelor, regulilor și directivelor internaționale și regionale;"

Prevederile Concepției au fost doar parțial realizate în practică, iar pînă în 2008 niciun standard european sau internațional în domeniul construcțiilor nu a fost aprobat în calitate de național. Ulterior, Concepția a fost abrogată prin Hotărîrea Guvernului nr. 1030 din 03 octombrie 2005 cu privire la Registrul actelor oficiale de reglementare a activității de întreprinzător.

În anii 2010-2011 Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor a inițiat adoptarea și implementarea standardelor europene și internaționale în domeniul construcțiilor. În această perioadă au fost adoptate și implementate circa 380 standarde, majoritatea dintre care se referă la producția de construcții și metodele de încercare a acestora.

Continuarea dezvoltării SDNC pe aceste principii în mod evident va duce la o „combinare profundă” a diferitor SDNC: "sistemul rusesc" (bazat pe documentele normative ale Federației Ruse) și "sistemul european" (bazat pe standardele europene și internaționale). Important este că aceste două sisteme sînt diferite prin abordare și principii, iar aplicarea unui sistem „combinat” este practic imposibilă, sau neavantajoasă din punct de vedere economic (la un moment dat armonizarea documentelor normative în construcții din "sistemul rusesc" cu standardele europene poate deveni neargumentat de scumpă).

Totodată, este necesar de menționat că pe parcursul anilor 1991-2008 s-a constatat lipsa de coerență în dezvoltarea SDNC.

La elaborarea documentelor normative nu se utilizează practicile țărilor europene

La elaborarea documentelor normative în construcții, de regulă, se utilizează diferite surse de informații:

- actele legislative și normative în vigoare;
- literatura tehnico-științifică de specialitate;
- documente normative existente (în cazul revizuirii acestora) sau ale altor țări (la elaborarea documentelor normative noi).

Important este că la elaborarea unui document normativ în construcții să fie utilizat un număr suficient de surse calitative, ceea ce va asigura calitatea înaltă a documentului normativ elaborat. Printre aceste surse locul cel mai important trebuie să-l ocupe standardele europene și internaționale, sau documentele normative ale țărilor europene, reieșind din necesitatea armonizării documentelor normative în construcții cu standardele europene și internaționale.

Practica însă demonstrează că în Republica Moldova la elaborarea documentelor normative în construcții, de regulă, nu se utilizează surse de informații europene și internaționale (standarde, normative ale țărilor europene), din mai multe cauze:

- accesul limitat la textul standardelor europene, internaționale și documentelor normative ale țărilor europene;
- insuficiența (practic lipsa) elaboratorilor de documente normative care cunosc limba engleză.

Implementarea politicii de armonizare a SDNC cu standardele europene și internaționale necesită cunoașterea profundă nu doar a structurii sistemului de standarde europene și internaționale, dar și a conținutului acestor standarde. Accesul la standardele europene și internaționale este necesar pentru toate etapele de implementare a politicii de armonizare:

- la etapa de planificare: pentru întocmirea planurilor de elaborare a documentelor normative în construcții (inclusiv standardele europene și internaționale în aceste planuri, precum și pentru determinarea documentelor normative în construcții care urmează a fi elaborate/armonizate în baza acestor standarde);

- la etapa de elaborare/armonizare a documentelor normative în construcții: pentru armonizarea cerințelor și prevederilor documentelor normative cu standardele europene și internaționale, precum și pentru introducerea referințelor la aceste standarde în documente normative în construcții;
- la etapa de mentenanță a documentelor normative în construcții: pentru urmărirea modificărilor ce au loc în standardele europene și internaționale deja implementate în Republica Moldova și pentru ajustarea documentelor normative în construcții la aceste modificări.

Avînd în vedere faptul că standardele europene și internaționale, de regulă, se deosebesc conceptual de documente normative în construcții, armonizarea documentelor normative în construcții necesită studierea profundă a textului acestor standarde și elaborarea de propuneri privind modalitatea de armonizare a documentelor normative: prin ajustarea textului acestora; prin elaborarea unuia sau mai multor documente normative noi, etc.

La momentul actual, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor are acces doar la o parte nesemnificativă dintre standardele europene și internaționale în domeniul construcțiilor.

1.2.1.2 Efectele cauzei

Dezvoltarea incoerentă și nesustenabilă a SDNC are efecte negative asupra activității de construcții, care se manifestă prin următoarele:

- imposibilitatea armonizării documentelor normative cu standardele europene. Aceasta reprezintă o provocare majoră pentru Republica Moldova, în contextul adoptării și implementării unui număr mare de standarde europene și internaționale în domeniul construcțiilor;
- gradul scăzut de aplicare a tehnologiilor și materialelor noi în construcții. Existența și aplicarea documentelor normative depășite moral creează dificultăți pentru implementarea și utilizarea materialelor și tehnologiilor noi în domeniul construcțiilor;
- bariere în calea comerțului. Existența documentelor normative în construcții care nu sunt armonizate cu standardele europene (respectiv, conțin cerințe nearmonizate cu standardele europene) creează bariere pentru utilizarea producției de construcții fabricate conform standardelor europene inclusiv și celei importate în republică;
- bariere administrative pentru activitatea de construcții. În cazul în care documentele normative în construcții nu sunt suficient de flexibile și nu oferă agenților economici (proiectanților și antreprenorilor) posibilitatea să aplice unele soluții tehnice, documentele normative pot crea bariere administrative pentru implementarea unui proiect de construcții (de exemplu, la etapa de expertizare a documentației de proiect);
- încrederea redusă în documentele normative în construcții. Neîncrederea agenților economici și a cetățenilor în documentele normative în construcții apare atunci cînd sistemul nu este eficient și nu asigură nivelul necesar de protecție și securitate.

1.2.2 Cauza "Calitatea redusă a documentelor normative în construcții"

1.2.2.1 Descrierea cauzei

În acest punct se analizează de ce calitatea redusă a documentelor normative în construcții determină ineficiența SDNC.

În sensul prezentului punct, prin calitatea documentelor normative în construcții se înțelege:

- 1) calitatea conținutului tehnic al documentelor normative în construcții (cu excepția abordării utilizate la elaborarea acestora: bazată de cerințe prescriptive sau de performanță, care este descrisă în subcapitolul 1.2.1);

2) gradul de utilizare la elaborarea documentelor normative în construcții naționale a documentelor normative existente ale țărilor industrial dezvoltate (inclusiv a standardelor europene și internaționale) și a literaturii tehnico-științifice.

Cu toate că calitatea redusă a documentelor normative în construcții ar putea fi identificată ca o problemă distinctă și analizată separat, în această analiză ex-ante calitatea redusă a documentelor normative este tratată ca o cauză a problemei (ineficiența SDNC), din următoarele considerente:

— SDNC reprezintă totalitatea documentelor normative intercorelate, organizate într-un sistem în baza unor principii și reguli (domenii de reglementare, ierarhie, etc.). Prin urmare, eficiența sistemului depinde inclusiv, dar nu numai, de calitatea componentelor care îl formează;

— documentele normative calitative în sensul expus mai sus, dar elaborate cu o abordare depășită nu pot constitui un sistem eficient;

— ineficiența SDNC este determinată de mai multe cauze analizate în prezentul document, nu doar de cauza calității reduse a documentelor normative. Totodată, lipsa unor categorii de documente normative în construcții poate afecta eficiența sistemului în ansamblu.

Din analiza selectivă a documentelor normative în construcții, a proiectelor de documente normative în construcții, precum și din adresările persoanelor fizice și juridice, au fost constatate următoarele subcauze care determină calitatea redusă a documentelor normative:

- 1) procedurile de elaborare a documentelor normative sînt ineficiente;
- 2) activitatea de cercetare în domeniu insuficientă;
- 3) dotarea tehnică a laboratoarelor de încercări în construcții este neadecvată;
- 4) mecanismul de finanțare a SDNC este ineficient;
- 5) numărul specialiștilor în domeniul normării tehnice și standardizării în construcții este insuficient;

Procedurile de elaborare a documentelor normative sînt ineficiente

În rezultatul analizei practicii existente au fost constatate următoarele probleme care determină ineficiența procedurilor de elaborare a documentelor normative în construcții:

— calitatea caietelor de sarcini pentru elaborarea documentelor normative în construcții este scăzută, deoarece întocmirea unui caiet de sarcini detaliat și complet reprezintă, de fapt, o micro-cercetare în domeniu și necesită cunoștințe speciale și un efort considerabil;

— procedurile care se aplică la achiziționarea serviciilor de elaborare a documentelor normative în construcții sînt ineficiente. Capitolul VII din Legea privind achizițiile publice nr. 96-XVI din 13.04.2007 stabilește cadrul juridic general pentru achiziționarea serviciilor de consultanță (elaborarea documentelor normative în construcții constituie servicii de consultanță), însă cadrul normativ secundar (documentația standard) pentru aceste tipuri de servicii încă nu există. În cazul achiziționării de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor a serviciilor de elaborare a documentelor normative este imposibil de stabilit criterii eficiente de evaluare a ofertelor, deoarece lipsește cadrul normativ secundar. Conform reglementărilor interne ale diferitor organizații internaționale (de exemplu PNUD, Banca Mondială, BERD, etc.), la achiziționarea serviciilor de consultanță se stabilește punctajul pentru diferite criterii de evaluare a ofertelor, însă regulile de atribuire a punctajului nu există și atribuirea punctajului pentru diferite părți ale ofertei rămîne la discreția organizației contractante. De exemplu, se stabilește punctajul: 20 puncte – pentru înțelegerea subiectului achiziției, 30 puncte – pentru metodologia propusă, 50 puncte – pentru prețul propus. La evaluarea ofertei conform criteriilor "înțelegerea subiectului achiziției" și "metodologia propusă" nu există careva formule sau reguli de atribuire a punctajului. Acest lucru se efectuează în mod individual de către fiecare membru al grupului de lucru pentru achiziții. Asemenea modalitate a fost propusă de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, însă a fost refuzată de către Agenția Achiziții Publice, din lipsa de reglementări;

— nu există reglementări sau acte juridice model pentru activitatea grupurilor de lucru de elaborare a documentelor normative. Documentele normative se elaborează, de regulă, de grupuri de lucru (3-6 persoane), dar activitatea acestor grupuri de lucru nu este reglementată: modul de constituire, modul

de schimbare a componenței și de încetare a activității, modul de distribuire a sarcinilor, obligațiile și răspunderea fiecărui membru, etc.;

— managementul procesului de elaborare a documentelor normative în construcții din partea subdiviziunilor Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor este insuficient. Conform documentului normativ în construcții NCM A.01.02–96 "Sistemul de documente normative în construcții. Dispoziții generale", toate normativele sunt divizate în 44 de grupe, în funcție de domeniul de reglementare. Managementul procesului de elaborare a unui document normativ în construcții se începe la faza întocmirii caietului de sarcini pentru elaborarea normativului respectiv și continuă pe parcursul elaborării normativului. Documentele normative în construcții se elaborează, de regulă, în 5 etape distincte, conform normativului NCM A.01.03–96 "Modul de elaborare a documentelor normative". Faza de întocmire a caietului de sarcini și primele două etape de elaborare a documentelor normative sunt decisive, deoarece la aceste etape se determină conceptul și principalele prevederi ale documentului normativ. În prezent, participarea subdiviziunilor Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, competente în anumite domenii de reglementare (urbanism, arhitectură, construcții, materiale de construcții, locuințe, etc.), la întocmirea caietelor de sarcini și managementul procesului de elaborare a documentelor normative (examinarea fiecărei etape de elaborare a documentelor normative, consultarea elaboratorilor, monitorizarea procesului de elaborare a documentelor normative etc.) este insuficientă;

— modalitatea de efectuare a consultării publice a proiectelor de documente normative nu este eficientă. Conform NCM A.01.03–96 orice proiect de document normativ trebuie să fie supus consultărilor publice (anchetei publice). Practica transmiterii directe a proiectelor documentelor normative către întreprinderile interesate, pentru examinarea și expunerea opiniilor, este ineficientă, deoarece nu asigură participarea largă a businessului și cetățenilor la examinarea și avizarea proiectelor de documente normative în construcții.

Activitatea de cercetare în domeniu este insuficientă

Elaborarea documentelor normative calitative necesită efectuarea cercetărilor:

— analitice și de documentare. De exemplu, studierea modului în care în țările dezvoltate este reglementat managementul tehnic al clădirilor (inclusiv și documentele normative în acest domeniu) și elaborarea de propuneri privind crearea documentelor normative naționale similare;

— de încercări experimentale (de laborator): efectuarea încercărilor de laborator a materialelor de construcție pentru determinarea caracteristicilor și modului de utilizare a acestora în lucrările de construcții. De exemplu: efectuarea încercărilor de laborator a pietrelor ceramice cu goluri pentru determinarea condițiilor de utilizare a acestora la executarea pereților clădirilor.

Actualmente, la elaborarea documentelor normative în construcții se efectuează, în volum nesemnificativ, doar cercetări analitice și de documentare. În ultimii ani nu a fost efectuată nici o cercetare de laborator în scopul elaborării documentelor normative în construcții.

Dotarea tehnică a laboratoarelor de încercări în construcții este neadecvată

Elaborarea documentelor normative în construcții, precum și implementarea acestora (în special a standardelor pentru materialele de construcție) necesită dotare tehnică adecvată a laboratoarelor de încercări. Există un număr de standarde europene fundamentale, care necesită efectuarea încercărilor de laborator pentru adoptarea acestor standarde condițiilor locale (de exemplu, standardul european EN 206-1 "Beton. Partea 1: Specificație, performanță, producție și conformitate", implementarea căruia necesită efectuarea încercărilor pentru toate componentele locale ale betoanelor (agregate, lianți, etc.), în scopul determinării caracteristicilor acestora). Un alt exemplu este utilizarea blocurilor ceramice cu goluri la executarea pereților. Pentru a stabili posibilitatea și condițiile aplicării acestor blocuri la executarea pereților, este necesară încercarea fragmentelor de pereți, însă utilajele respective în Republica Moldova lipsesc.

Totodată, există și materiale de construcție produse în Republica Moldova conform tehnologiilor moderne, însă evaluarea conformității acestora conform standardelor europene este imposibilă din motivul lipsei utilajelor necesare.

Din cauza că serviciile laboratoarelor nu sînt atractive din punct de vedere comercial, implicarea mediului de afaceri în soluționarea acestei probleme este insuficientă.

Mecanismul de finanțare a SDNC este inefficient

În conformitate cu art. 37 (1) din Legea 721/1996 privind calitatea în construcții, cheltuielile pentru elaborarea documentelor normative în construcții se finanțează din bugetul de stat. Modul de finanțare a acestor cheltuieli este prevăzut în Regulamentul cu privire la administrarea mijloacelor pentru finanțarea sistemului de documente normative în construcții, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1436 din 17.12.2008.

Ineficiența mecanismului de finanțare a SDNC este determinată de restricțiile privind direcțiile de utilizarea mijloacelor pentru finanțarea SDNC care există în Regulament. Punctul 15 din Regulament stabilește exhaustiv direcțiile de utilizare a mijloacelor care se limitează, în principiu, doar la elaborarea documentelor normative în construcții și nu cuprind alte direcții importante care asigură dezvoltarea SDNC, cum ar fi:

- efectuarea cercetărilor și încercărilor de laborator;
- procurarea utilajelor de încercări;
- crearea, procurarea și gestionarea sistemelor informaționale în construcții și alte cheltuieli.

Numărul specialiștilor în domeniul normării tehnice și standardizării în construcții este insuficient

Documentele normative ale fostei U.R.S.S. se elaborau de grupuri de elaboratori cu componența numerică de la 4 pînă la 32 de persoane, în funcție de complexitatea și domeniul de reglementare al documentului normativ. În mediu, un grup de elaboratori era constituit din 7-10 persoane. Asemenea componență asigură obiectivitatea, plenitudinea prevederilor și echilibrarea viziunilor la elaborarea unui document normativ în construcții.

În perioada anilor 2008-2011, în Republica Moldova la elaborarea unui document normativ în construcții au participat în mediu 1-3 persoane. În multe cazuri elaboratorii au participat la elaborarea documentelor normative o singură dată.

Estimările aproximative demonstrează că pentru a asigura eficiența activității de elaborare a documentelor normative în construcții, este nevoie de circa 700 specialiști calificați antrenați permanent în acest proces (7-8 pers. × 44 domenii de reglementare × 2 = 704 pers.; unde 2 reprezintă un coeficient care ține cont de faptul că într-un domeniu pot exista mai multe normative relativ diferite și care necesită cunoștințe diferite, de exemplu: calculul structurilor de beton și executarea structurilor de beton).

Dezvoltarea continuă și durabilă a SDNC nu este posibilă fără existența unui potențial uman necesar.

Insuficiența și fluctuația sporită a elaboratorilor de documente normative este o problemă majoră cu care se confruntă Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.

Insuficiența elaboratorilor de documente normative însă nu trebuie confundată cu insuficiența cadrelor profesionale în general. În Republica Moldova există suficienți specialiști în construcții (circa 600 proiectanți atestați, cîteva mii de specialiști în construcții atestați – verificatori de proiecte, experți tehnici, responsabili tehnici, diriginți de șantier, etc.) care pot contribui la dezvoltarea SDNC. Cu toate acestea, există anumite probleme în ceea ce privește potențialul uman în domeniul elaborării documentelor normative în construcții:

- majoritatea specialiștilor antrenați în elaborarea documentelor normative sînt de vîrstă pensionară sau pre-pensionară. În această situație nu se creează colective mixte – din specialiști experimentați și cei tineri – pentru transmiterea experienței acumulate cadrelor tinere. Problema dată încă nu este sesizabilă, însă în perspectivă de lungă durată prezintă un pericol major pentru ramura construcțiilor;
- majoritatea specialiștilor antrenați în elaborarea documentelor normative nu posedă limba engleză, ceea ce limitează gradul de utilizare a standardelor internaționale și europene și a literaturii tehnico-științifice internaționale la elaborarea normativelor naționale;
- practica demonstrează că elaborarea documentelor normative din același domeniu de reglementare se efectuează de diferiți specialiști, cu diferite abordări și concepte. Acest lucru nu

permite asigurarea continuității în elaborarea documentelor normative din același domeniu de reglementare, deoarece un nou elaborator al documentului normativ vine cu propriile abordări și concepte.

Un alt aspect important care influențează fluctuația cadrelor profesionale reprezintă garanțiile privind continuitatea și durabilitatea activităților de elaborare a documentelor normative în construcții. Pentru ca un specialist în construcții să dorească să fie antrenat în elaborarea documentelor normative și să consume suficient de mult timp pentru însușirea principiilor, metodologiilor și regulilor necesare, acesta trebuie să aibă garanții reale că efortul depus de el nu va fi neglijat peste o perioadă scurtă de timp, iar serviciile acestuia nu vor mai fi necesare. Așadar, dacă se dorește antrenarea specialiștilor în activitățile de elaborare a documentelor normative în construcții, aceștia trebuie să fie asigurați că cel puțin o perioadă rezonabilă de timp (5-10 ani) serviciile acestora vor fi solicitate. Aceste garanții pot rezulta inclusiv din politica statului de lungă durată (concepții, strategii, programe).

Deoarece, conform metodologiei existente, toate documentele normative în construcții se examinează și se acceptă de Comitetele Tehnice pentru Normare Tehnică și Standardizare în Construcții, de competența și activitatea acestora depinde, în mare măsură, calitatea documentelor normative acceptate de acestea.

Problema insuficienței specialiștilor calificați este specifică și Comitetelor Tehnice. Din analiza situației existente rezultă că:

- nu există numărul necesar de specialiști pentru a acoperi domeniile de activitate încredințate Comitetelor Tehnice (conform estimărilor este nevoie de circa 300 specialiști (24 comitete × 11-13 pers. = 312 specialiști));
- gradul de cunoaștere de către membrii Comitetelor Tehnice a metodologiilor de normare tehnică și standardizare în construcții, rolului, funcțiilor și responsabilităților sale este insuficient;
- fluctuația specialiștilor din cadrul Comitetelor Tehnice este înaltă.

1.2.2.2 Efectele cauzei

Calitatea redusă a documentelor normative în construcții determină existența următoarelor efecte negative asupra sectorului construcțiilor:

- contradicții dintre diferite documente normative în construcții și alte normative. Documentele normative în construcții sunt interdependente și intercorelate atât între ele, cât și cu alte normative (sanitare, ecologice, standarde, etc.). Calitatea redusă a documentelor normative în construcții generează existența contradicțiilor dintre normativele în construcții și alte normative, ceea ce, la rândul său, creează dificultăți în utilizarea acestor documente. De asemenea, calitatea scăzută a documentelor normative cauzează neîncrederea în acestea;
- nerespectarea documentelor normative în construcții. Calitatea redusă a documentelor normative în construcții cauzează nerespectarea acestora. Există situații în care un document normativ în construcții nu este respectat parțial sau integral din cauza calității reduse a acestuia. Deoarece respectarea documentelor normative în construcții se asigură de organele de control (care, de asemenea, sunt utilizatori ai documentelor normative), calitatea redusă a normativelor poate crea dificultăți pentru verificarea respectării acestora și sporește riscul neglijării cerințelor documentelor normative în construcții;
- calitatea redusă a construcțiilor. Calitatea redusă a documentelor normative determină și calitatea redusă a construcțiilor, prin aplicarea soluțiilor tehnice ineficiente;
- costuri sporite ale construcțiilor. Calitatea redusă a construcțiilor determină, de regulă, și costuri sporite ale acestora (în special costuri de exploatare și mentenanță).

1.2.3 Cauza "Cadrul instituțional în domeniul normării tehnice și standardizării construcțiilor este neadecvat"

1.2.3.1 Descrierea cauzei

În sensul prezentei analize ex-ante prin cadrul instituțional se înțeleg organizațiile de stat și private care au atribuții la dezvoltarea SDNC și care, în funcție de rolul său, sunt clasificate în următoarele categorii:

- autorități de reglementare;
- organizații care elaborează documente normative în construcții.

În prezent, cadrul instituțional în domeniul normării tehnice și standardizării construcțiilor nu este corelat cu scopurile și necesitățile SDNC, determinând existența următoarelor probleme:

- unele domenii de reglementare se dezvoltă lent sau practic nu se dezvoltă (de exemplu, în ultimii 5 ani nu a fost elaborat niciun document normativ în domeniul construcțiilor hidrotehnice; la moment, nu există niciun normativ național în domeniul instalațiilor electrice, rețelelor de apă și canalizare magistrale, etc.);
- în unele domenii există reglementări contradictorii sau repetitive;
- documentele normative din aceeași grupă se elaborează de instituții și persoane diferite, nefiind asigurată continuitatea în reglementarea domeniului dat;
- activitatea de standardizare în Republica Moldova nu este coerentă (numărul de standarde naționale aprobate, inclusiv și cele europene, se schimbă rapid și haotic, fără niciun concept), ceea ce complică "asimilarea" eficientă a acestui volum de informații tehnice și utilizarea standardelor la elaborarea documentelor normative în construcții.

Problemele respective sunt determinate de următoarele subcauze:

- 1) divizarea neclară a competențelor dintre diferite autorități publice și instituții;
- 2) nivelul scăzut de specializare a organizațiilor care elaborează normative în construcții;
- 3) incapacitatea instituțională a MDRC;
- 4) incapacitatea instituțională a INSM.

Divizarea neclară a competențelor dintre diferite autorități publice și instituții

Conform Legii nr. 420 din 22.12.2006 privind activitatea de reglementare tehnică, autoritățile de reglementare sînt organele centrale de specialitate ale administrației publice sau alte organe responsabile, în limitele competenței lor, pentru elaborarea sau adoptarea reglementărilor tehnice.

Prin Hotărîrea Guvernului nr. 31 din 23.01.2009 cu privire la aprobarea domeniilor reglementate, autorităților de reglementare și organelor cu funcții de supraveghere a pieței li s-au divizat funcțiile în domeniul reglementării tehnice.

Cu toate că există atît legislația primară, cît și actele normative secundare privind activitatea de reglementare tehnică, tot mai frecvente devin următoarele situații improprii:

- autoritățile de reglementare se implică nejustificat în domeniile care nu țin de competența acestora;
- autoritățile de reglementare nu se implică în domeniile care țin de competența acestora și încearcă să transmită responsabilitățile sale altor autorități de reglementare.

Totodată, activitatea de reglementare tehnică a anumitor domenii trebuie să fie bazată pe legislația specială în aceste domenii, inclusiv la nivel instituțional. Conform Constituției Republicii Moldova și Legii nr. 64 din 31.05.1990 cu privire la Guvern, ministerele și alte autorități administrative centrale

sînt responsabile de implementarea politicii de stat în baza legilor, hotărîrilor de guvern, decretelor președintelui, etc. De asemenea, de regulă, ministerele și autoritățile administrative centrale sînt responsabile de elaborarea proiectelor de legi în domeniile sale de competență. Din practica existentă se conturează trei situații posibile în domeniul reglementării tehnice:

— un minister sau o autoritate administrativă centrală este responsabilă de un domeniu al economiei (de exemplu: Ministerul Economiei este responsabil pentru domeniul energiei conform legislației speciale (Legea nr. 124 din 23.12.2009 cu privire la energia electrică) și totodată Ministerul Economiei este autoritatea responsabilă de reglementarea tehnică în acest domeniu (de domeniul "energetica", conform Hotărîrii Guvernului nr. 31 din 23.01.2009). Această situație este cea mai simplă și rațională, deoarece în cadrul unei autorități se concentrează responsabilitatea atît pentru legislația generală într-un domeniu, cît și pentru reglementarea tehnică a acestui domeniu;

— un minister sau o autoritate administrativă centrală este responsabilă de un domeniu al economiei (de exemplu: Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor este responsabil de drumuri) conform legislației speciale (Legea drumurilor nr. 509 din 22.06.1995), iar de reglementarea tehnică în acest domeniu este responsabil un alt minister sau o altă autoritate administrativă centrală (Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor este responsabil pentru domeniul reglementat "construcții hidrotehnice, rutiere și speciale", conform Hotărîrii Guvernului nr. 31 din 23.01.2009). Această situație este improprie, deoarece reglementarea tehnică a unui domeniu trebuie să fie bazată pe legislația specială în acest domeniu. Conform practicii mondiale, cerințele esențiale pentru produse sau servicii trebuie să fie stabilite în legislație specială, iar dezvoltate ulterior în reglementările și standardele corespunzătoare. De asemenea, reglementarea tehnică a unui domeniu este strîns legată de supravegherea (controlul) acestui domeniu;

— mai multe ministere sau autorități administrative centrale sînt responsabile de diferite domenii ale economiei naționale (de exemplu: Ministerul Sănătății – sănătate publică; Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale – protecția împotriva incendiilor; Ministerul Economiei – securitatea industrială), dar un singur minister sau autoritate administrativă centrală este responsabilă de reglementarea tehnică a unui domeniu distinct intersectorial (de exemplu: Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor este responsabil pentru domeniul reglementat "clădiri și funcționalitatea lor"). Această situație este motivată de caracterul complex al sectorului construcțiilor, deoarece clădirile trebuie să asigure protecția vieții și sănătății oamenilor, protecția bunurilor materiale și mediului înconjurător. Cerințele pentru clădiri sînt compuse din diverse cerințe: sanitare pentru climatul interior; de protecție împotriva incendiilor; de securitate a obiectelor industrial periculoase existente în clădiri (cazane, ascensoare, etc.); de rezistență și stabilitate a construcțiilor și de multe alte cerințe. În această situație autoritățile de reglementare competente trebuie să colaboreze eficient pentru a promova o politică tehnică comună coordonată și integrată.

Toate cele expuse mai sus influențează într-un mod semnificativ structura și eficiența cadrului instituțional în domeniul normării tehnice a construcțiilor, iar problema cadrului instituțional neadecvat are un impact negativ asupra eficienței sistemului de documente normative în construcții.

La rîndul său, cadrul instituțional neadecvat în domeniul normării tehnice a construcțiilor s-a creat din motivul existenței unui număr de subcauze, care sînt analizate în punctele de mai jos.

Legislația existentă care are tangență cu sectorul construcțiilor conține diferite prevederi care creează ambiguitate în ceea ce privește funcțiile și responsabilitățile autorităților publice în domeniul normării tehnice a construcțiilor. Din analiza cadrului legal prin prisma normării tehnice a construcțiilor s-au constatat următoarele deficiențe ale acestuia:

— există prevederi neclare privind domeniile care sînt reglementate de normele tehnice (de exemplu: Legea nr. 124 din 23 decembrie 2009 cu privire la energia electrică în art. 36 și art. 38 stabilește prevederi privind normele tehnice ale rețelelor electrice de transport și de distribuție. Din aceste prevederi nu este clar dacă aceste norme tehnice se aplică la proiectarea și executarea rețelelor electrice, de asemenea nu este clar pentru care categorii de rețele se aplică aceste norme tehnice (rețele interioare, rețele exterioare, etc.)). Reieșind din aceasta, nu este clar dacă normele tehnice privind proiectarea și executarea rețelelor electrice interioare trebuie să fie elaborate și aprobate de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor sau de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Situația identică este și în cazul normelor tehnice prevăzute de Legea nr. 123 din 23 decembrie 2009 cu privire la gazele naturale;

— legile speciale în diferite domenii prescriu obligativitatea respectării normativelor în construcții (de exemplu: Legea nr. 272 din 10 februarie 1999 cu privire la apa potabilă în art. 5 (4) și Legea drumurilor nr. 509 din 22 iunie 1995 în art. 15 stabilesc necesitatea respectării normativelor în construcții la proiectarea și executarea rețelelor de alimentare cu apă și, respectiv, a drumurilor). Această situație creează dificultăți pentru reglementarea tehnică. Deoarece reglementarea tehnică a unui domeniu anume include normarea tehnică, supravegherea pieții și evaluarea conformității. Ar fi rațional ca o autoritate publică responsabilă în general de un domeniu al economiei naționale (cum ar fi, de exemplu, domeniul drumurilor și transporturilor) să fie responsabilă și de normarea tehnică în acest domeniu. Trebuie să existe o legătură strânsă și directă dintre legislația specială în domeniu și normativele tehnice din același domeniu. Anterior a fost menționat că conform practicii mondiale, cerințele esențiale pentru produse sau servicii trebuie să fie stabilite în legislație specială, iar dezvoltate ulterior în reglementările și standardele corespunzătoare. Așadar, cerințele esențiale, de exemplu, pentru rețele de apă și canalizare exterioare (magistrale) trebuie să fie stabilite prin legea cu privire la apa potabilă și dezvoltate de către autoritatea publică competentă în documentele normative din acest domeniu;

— există prevederi neclare care creează "concurență" dintre diferite tipuri de norme (de exemplu: Codul Muncii nr. 154 din 28 martie 2003 în art. 224 stabilește că normele de protecție a muncii și normele de igienă a muncii, obligatorii pentru unități, se emit, respectiv, de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și de Ministerul Sănătății după consultarea patronatelor și sindicatelor. Art. 229 (1) din Codul Muncii prevede că unitățile, clădirile și alte construcții trebuie să fie proiectate, executate și utilizate astfel încât să corespundă cerințelor de protecție a muncii și să nu pună în pericol viața sau sănătatea salariaților. Aceste prevederi ale Codului Muncii creează incertitudini privind autoritatea competentă pentru normarea tehnică a construcției clădirilor din punct de vedere al securității și sănătății lucrătorilor. Documentele normative în construcții, aprobate de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, stabilesc cerințe pentru proiectarea și executarea construcțiilor, care asigură nivelul necesar de protecție a sănătății și vieții oamenilor, inclusiv și protecția muncii. În asemenea situație poate exista conflict de norme aprobate de către autoritățile publice în domeniul muncii și sănătății și autoritatea publică în domeniul construcțiilor).

Probleme privind implicarea autorităților publice în domeniile care nu sînt în competența acestora deja există. De exemplu, Regulamentul sanitar privind dotarea și exploatarea farmaciilor și depozitelor farmaceutice, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 504 din 12.07.2012, elaborat de către Ministerul Sănătății. În acest regulament sînt incluse prevederi care nu se referă la normele sanitare și care se referă la proiectarea și construcția farmaciilor, de exemplu: componenta și suprafețele încăperilor din farmacii, normativele privind iluminatul artificial, etc.

Important este că aceste cerințe deja există în diferite documente normative în construcții și, în cazul în care este necesar de modificat aceste cerințe, trebuie să fie modificate documentele normative în construcții și nu de elaborat un alt regulament.

Un alt exemplu privind implicarea autorităților publice în domenii care nu sînt în competența acestora reprezintă Hotărîrea Guvernului nr. 353 din 05.05.2010 cu privire la aprobarea cerințelor minime de securitate și sănătate la locul de muncă, care a fost elaborată de către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei. Această hotărîre de Guvern stabilește norme de securitate și sănătate care se referă la clădiri și dublează normativele în construcții, de exemplu:

- cerințe privind căile de evacuare;
- cerințe privind echipamentele de detectare și prevenire a incendiilor;
- cerințe privind ventilare, temperatură, iluminatul natural și artificial;
- cerințe privind construcțiile clădirilor: pardoseli, ferestre, pereți, plafoane, acoperișuri, etc.;
- cerințe privind instalații sanitare și alte cerințe.

Hotărîrea de Guvern a fost elaborată în scopul transpunerii Directivei Consiliului Comunităților Europene 89/654/CEE din 30 noiembrie 1989 privind cerințele minime de securitate și sănătate la locul de muncă, însă modalitatea de transpunere a acestei directive nu este cea mai reușită, deoarece majoritatea cerințelor din directivă fac parte din normele în construcții și trebuie să fie transpuse în legislația națională prin armonizarea legislației și normativelor în construcții. Acele cerințe care nu se

referă la normele de proiectare urmau să fie transpuse în legislație în alt mod, de exemplu prin elaborarea unui regulament.

Cele descrise mai sus se referă la situații când autoritățile publice se implică în domenii care nu țin de competența acestora, însă există situații când autoritățile publice nu se implică în domenii care țin de competența acestora și încearcă să transmită responsabilitățile lor altor autorități.

De exemplu, la insistența unor agenți economici și a Ministerului Economiei, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor a elaborat și a aprobat normative privind proiectarea stațiilor de alimentare cu petrol și gaze naturale. Cu toate că acest domeniu este în competența Ministerului Economiei (stațiile de alimentare cu petrol și gaze naturale se referă la obiectele industriale periculoase și domeniul reglementat "energetica, inclusiv combustibili" este în competența acestui minister) și Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale (stațiile de alimentare cu petrol și gaz reprezintă surse sporite de risc de apariție a incendiilor), Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor a fost nevoit să elaboreze aceste normative.

De asemenea, există și alte neclarități în ceea ce privește divizarea funcțiilor în domeniul reglementării tehnice dintre diferite autorități.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 31 din 23.01.2009, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor este responsabil pentru reglementarea tehnică în următoarele domenii: materiale și produse pentru construcții; urbanistică și amenajarea teritoriului; clădiri și funcționalitatea lor; construcții hidrotehnice, rutiere și speciale; rețele și echipamente aferente construcțiilor; protecția exterioară și interioară a clădirilor; mașini și utilaje pentru construcții.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 31 din 23.01.2009, Ministerului Economiei îi sînt încredințate următoarele domenii de reglementare care au tangență cu sectorul construcțiilor: energetica, inclusiv combustibili; echipamente de joasă tensiune; echipamente și recipiente sub presiune; arzătoare cu combustibili gazoși; cazane pentru apă caldă; ascensoare; mașini industriale; echipamente de refrigerare.

Reieșind din prevederile Hotărârii Guvernului nr. 31 din 23.01.2009 nu este clar care autoritate este responsabilă, de exemplu, pentru elaborarea normativelor privind exploatarea și managementul tehnic al ascensoarelor. Ascensoarele fac parte din utilajul aferent clădirilor, însă acest domeniu reglementat este în competența Ministerului Economiei.

Problema divizării neclare a funcțiilor dintre diferite autorități de reglementare mai este determinată și de implementarea la nivel european a principiilor de Noua abordare⁵ în domeniul reglementării tehnice. Așadar, promovînd politica de integrare europeană, Republica Moldova implementează directivele europene, elaborate în baza principiilor de Noua abordare. Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor este responsabil de implementarea a două directive care vizează direct sectorul construcțiilor:

— Directiva Consiliului Comunităților Europene nr. 89/106/CEE din 21 decembrie 1988 privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre referitoare la materialele de construcții (înlocuită cu Regulamentul (UE) nr. 305/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2011 de stabilire a unor condiții armonizate pentru comercializarea produselor pentru construcții și de abrogare a Directivei 89/106/CEE a Consiliului);

— Directiva nr. 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 2010 privind performanța energetică a clădirilor (reformare).

---

⁵Principii fundamentale ale Noii abordări sunt următoarele:

- armonizarea legislativă se limitează la cerințele esențiale de siguranță (sau la alte cerințe de interes general) pe care trebuie să le îndeplinească produsele introduse pe piață și care, din acest motiv, beneficiază de libera circulație în Uniunea Europeană;
- elaborarea specificațiilor tehnice de fabricare se încredințează organelor competente în materie de standardizare industrială, care țin seama în acest proces de starea tehnologiei;
- aceste specificații tehnice nu au caracter obligatoriu. Acestea își mențin statutul de standarde voluntare;
- administrațiile sunt obligate să admită în cazul produselor fabricate în conformitate cu standardele armonizate prezumpția de conformitate cu cerințele esențiale stabilite prin directivă. În cazul în care producătorul nu fabrică produse conform acestor standarde, acesta are obligația de a dovedi conformitatea produselor sale cu cerințele esențiale.

Pentru mai multe detalii, consultați pagina-web:

http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/single_market_for_goods/technical_harmonisation/l21001a_ro.htm

Prin Directiva 89/106/CEE au fost implementate cerințele esențiale pentru lucrările de construcții, care au fost preluate de Republica Moldova și introduse în Legea nr. 721 din 02.02.1996 privind calitatea în construcții. În conformitate cu practica țărilor europene, cerințele esențiale sunt introduse în reglementările în construcții și detaliate sub forma de cerințe funcționale sau de performanță. În același timp, mecanismele concrete (metodele de calcul, de încercări, etc.) de realizare a acestor cerințe sunt expuse în standardele europene armonizate sau standardele și ghidurile naționale. Deci, funcția majoră în ceea ce privește reglementarea tehnică a construcțiilor revine standardelor. Mai mult decât atât, practica țărilor europene demonstrează că reglementările în construcții vizează, în principal, clădirile, iar proiectarea și execuția altor tipuri de construcții (drumuri, poduri, rețele inginerești magistrale, echipamente sub presiune, turnuri, etc.) este reglementată de acte legislative și normative din domeniile respective, avînd drept bază standardele europene armonizate.

Conform art. 6, alin. (5) al Legii nr. 590 din 22.09.1995 cu privire la standardizare, Institutul Național de Standardizare are, cu titlu exclusiv, următoarele atribuții principale:

- elaborarea programului de standardizare națională în baza solicitărilor părților interesate;
- aprobarea, adoptarea, înregistrarea standardelor și prestandardelor naționale;
- înregistrarea și coordonarea activității comitetelor tehnice de standardizare.

Art. 6² din aceeași lege prevede competențele autorităților de reglementare în domeniul standardizării:

- colaborează cu Institutul Național de Standardizare la elaborarea programelor de standardizare națională;
- participă la activitatea comitetelor tehnice de standardizare;
- colaborează cu organismul național de standardizare la elaborarea, modificarea, revizuirea și anularea standardelor și prestandardelor naționale, precum și la adoptarea ca standarde naționale a standardelor internaționale, regionale (europene și interstatale) și ale altor state;
- asigură implementarea standardelor internaționale și europene în domeniile de reglementare.

Prevederile Legii nr. 590 din 22.09.1995 în ceea ce privește divizarea funcțiilor dintre Ministerul Dezvoltării regionale și Construcțiilor și Institutul Național de Standardizare, precum și situația actuală scot în evidență unele deficiențe și anume:

- legea prevede mecanismul de colaborare dintre Minister și Institut, însă nu există claritate în ceea ce privește responsabilitatea și competența acestor instituții în domeniul standardizării (nu este clar dacă pot fi aprobate standardele care nu sunt acceptate de Minister, însă sunt acceptate de comitetul tehnic de standardizare și, conform regulilor, trebuie să fie aprobate de Institut; nu este clar ce se va întâmpla, dacă Ministerul nu va înainta careva propuneri la Programul anual de standardizare pe parcursul a mai multor ani; nu este clar ce se va întâmpla, dacă o organizație va înainta propuneri la Programul anual de standardizare, dar care nu vor fi acceptate de Minister; etc.);
- legea nu oferă un răspuns clar privind divizarea responsabilităților dintre Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și Institutul Național de Standardizare în ceea ce privește elaborarea anexelor naționale la standardele europene care necesită acest lucru (de exemplu: Eurocoduri).

Nivelul scăzut de specializare a organismelor care elaborează normative în construcții

O componentă importantă a cadrului instituțional în domeniul normării tehnice a construcțiilor reprezintă organismele (persoane fizice și juridice) care participă la elaborarea documentelor normative în construcții. Existența și rolul acestor organisme sunt determinate, în mare măsură, de următoarele:

- procedurile existente de elaborare a documentelor normative în construcții;
- clasificarea după categorii (reglementări tehnice, standarde, coduri practice, etc.) a documentelor normative în construcții și procedurile de examinare, coordonare și aprobare a lor;

— clasificarea documentelor normative conform domeniilor de reglementare (arhitectură, urbanism, materiale de construcții, economia construcțiilor, etc.).

În prezent, în Republica Moldova în domeniul construcțiilor există 2615 documente normative naționale, marea majoritatea din care urmează a fi armonizată/înlocuită cu standardele europene/internaționale. În raportul "General situation of European standardization" din februarie 2011 Comitetul European de Standardizare (CEN) a menționat că în sectorul construcțiilor există circa 3000 standarde europene, fiind unul din cele mai complicate sectoare de lucru ale CEN-ului. Numărul mare de documente normative în construcții și diversitatea domeniilor de reglementare acoperite de normative, dictează necesitatea creării/dezvoltării unei infrastructuri instituționale adecvate în domeniul elaborării documentelor normative.

În pct. 1.2.2.1 a fost menționat că documentele normative în construcții în Republica Moldova sunt divizate în 44 grupe, în funcție de domeniul de reglementare.

Este evident că numărul și specializarea organismelor care elaborează documente normative în construcții trebuie să corespundă volumului de lucru existent.

Actualmente, în domeniul construcțiilor există o singură instituție științifică acreditată (ICȘC "INCERCOM" Î.S.) și un număr limitat de instituții de proiectări de stat și municipale:

- INCP "URBANPROIECT" Î.S.;
- ISP "INDUSTRIALPROIECT" Î.S.;
- ISP "RURALPROIECT" Î.S.;
- IPS "IPROCOM" Î.S.;
- IPS "ACVAPROIECT" S.A.;
- IMP "CHIȘINĂUPROIECT" Î.M., și alte instituții.

Cu toate că în sectorul construcțiilor există un număr de asociații profesionale (Uniunea Arhitecților din Republica Moldova, Asociația Arhitecților din Moldova, Uniunea Inginerilor din Republica Moldova, Uniunea Tehnico-Științifică în Construcții, etc.), activitatea acestora în domeniul elaborării documentelor normative în construcții rămâne a fi nesemnificativă.

Conform datelor existente, în perioada anilor 2005-2012 la elaborarea documentelor normative în construcții naționale au participat în total 9 organizații, din care 5 organizații au participat la elaborarea a mai mult de 5 normative. De exemplu, în alte țări (Statele Unite ale Americii, Federația Rusă) la elaborarea documentelor normative în construcții (inclusiv a standardelor) participă peste 100 de organizații⁶. Aceste date demonstrează că numărul de organisme care participă la elaborarea documentelor normative în construcții în Republica Moldova nu este corelat cu necesitățile reale în acest domeniu.

Incapacitatea instituțională a MDRC

În pct. 1.2.2.1, subcauza "Procedurile de elaborare a documentelor normative sînt ineficiente" este menționat faptul că subdiviziunile de specialitate din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor participă insuficient în managementul procesului de elaborare a documentelor normative în construcții și toată povara (întocmirea planurilor tematice, întocmirea caietelor de sarcini, organizarea licitațiilor publice, încheierea și administrarea contractelor, verificarea și recepționarea proiectelor de documente normative în construcții, organizarea și gestionarea activității comitetelor tehnice, pregătirea pentru aprobare a proiectelor de documente normative, etc.) este pusă în sarcina unei singure subdiviziuni cu 5 funcționari. Numărul mic de funcționari în această subdiviziune nu permite acoperirea în mod eficient a tuturor domeniilor de reglementare în construcții (în total există 44 de domenii: urbanism, rețele de gaze, clădiri, construcții de beton, etc.).

⁶Pentru mai multe detalii a se vedea pct. 1.3, Tabelul 4 din Studiu.

Incapacitatea instituțională a INSM

Conform art. 6, alin. (5) al Legii nr. 590 din 22.09.1995 cu privire la standardizare, Institutul Național de Standardizare are, cu titlu exclusiv, atribuții privind crearea, înregistrarea și coordonarea activității comitetelor tehnice de standardizare.

Cu condiția înregistrării, comitetele tehnice de standardizare au dreptul să participe la activitatea comitetelor tehnice de standardizare internaționale și europene respective (comitete-oglină). Comitetele Tehnice de Normare Tehnică și Standardizare în Construcții sînt constituite și activează conform regulilor aprobate de Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și nu sînt înregistrate la Institutul Național de Standardizare, deoarece domeniul de activitate a acestora cuprinde nu doar standardizare în construcții, dar și normare tehnică în construcții. Cu toate acestea, participarea comitetelor tehnice de standardizare naționale la activitățile de standardizare internațională și europeană (cu condiția existenței specialiștilor care cunosc limba engleză/franceză/germană) ar putea aduce anumite avantaje ramurii construcțiilor (cel puțin cunoașterea „din interior” a proceselor și progreselor în standardizarea construcțiilor la nivel internațional și european).

La momentul actual nu există niciun comitet tehnic de standardizare național în domeniul construcțiilor, înregistrat de Institutul Național de Standardizare.

Lipsa comitetelor tehnice de standardizare în domeniul construcțiilor creează, de asemenea, dificultăți în promovarea de către Institutul Național de Standardizare a unei politici durabile și echilibrate în ceea ce privește standardizarea construcțiilor. Acest lucru devine tot mai actual, din motivul trecerii la standardizare voluntară și creșterii rolului standardelor în domeniul construcțiilor (la momentul actual, multe documente normative în construcții naționale trebuie revizuite și divizate: în reglementări – cerințe obligatorii, în standarde – celelalte prevederi).

1.2.3.2 Efectele cauzei

Cadrul instituțional neadecvat în domeniul normării tehnice a construcțiilor determină existența următoarelor efecte negative asupra sectorului construcțiilor:

- supraîncărcarea MDRC cu funcțiile altor autorități. Divizarea incorectă a funcțiilor în domeniul reglementării tehnice dintre diferite autorități determină necesitatea elaborării de către MDRC a documentelor normative din diferite domenii (care nu ar trebui să fie în competența ministerului): drumuri, construcții hidrotehnice, etc.;
- dispersarea eforturilor privind dezvoltarea SDNC. Deoarece la momentul actual MDRC execută unele funcții ale altor autorități publice, eforturile privind crearea SDNC (care ar trebui să vizeze în principal clădirile) sunt dispersate, determinînd dezvoltarea lentă a SDNC și reglementarea insuficientă a unor domenii.

1.3 Grupurile afectate de problema

Deoarece documentele normative în construcții reglementează toate etapele de realizare a unei construcții, problema ineficienței SDNC afectează toți participanții la acest proces:

- specialiștii cu activitate în construcții care au obligația de a proiecta, executa și exploata construcțiile în corespundere cu cerințele de calitate impuse de documentele normative în construcții.
- organele de control în domeniul construcțiilor –utilizatorii documentelor normative în scopuri de exercitare a controlului în domeniul construcțiilor;
- persoanele fizice și juridice – utilizatorii finali ai producției de construcții.

1.4 Fundamentarea intervenției statului

Există cîteva particularități ale sectorului construcțiilor care justifică intervenția statului:

Complexitatea informațiilor și insuficiența cunoștințelor utilizatorilor despre clădiri

Pentru unii cumpărători și utilizatori ai clădirilor este dificil de a determina și/sau înțelege unele caracteristici ale clădirilor. Cumpărătorii nu pot avea siguranță că clădirea achiziționată întrunește

calitățile contractate și, deseori, nici nu cunosc defectele pe care le are această clădire. Utilizatorii deseori nu sunt în stare să estimeze integral performanțele clădirii, deoarece, odată ce clădirea este construită, părțile ascunse în elementele structurale ale clădirii nu pot fi inspectate în mod detaliat.

Caracteristicile clădirilor cu posibile efecte negative despre care utilizatorii nu au suficiente cunoștințe cuprind:

- siguranța structurii portante a clădirii;
- eficiența protecției contra incendiilor;
- utilizarea și impactul materialelor de construcție asupra sănătății omului (spre exemplu: azbestul, care poate provoca boli acute și reducerea duratei vieții);
- rezistența clădirii la cutremure sau la alte cataclisme naturale.

Alte aspecte (care direct nu afectează viața) sunt legate de performanțele clădirii, ca de exemplu protecția contra zgomotului și precipitațiilor.

Beneficii colaterale (sau externalități pozitive)

Externalitățile pozitive se referă la beneficiile obținute de persoane, altele decât persoanele angajate direct într-o activitate, fără a plăti pentru ele. Cercetările deseori produc beneficii colaterale. De cunoștințele obținute ca rezultat al cercetărilor pot beneficia și alte persoane fără a fi necesare cheltuieli suplimentare. Din perspectiva politicii publice, provocarea constă în oferirea stimulentei pentru dezvoltarea cercetărilor în construcții și acordarea posibilității unui număr cât mai mare de specialiști să acceseze rezultatele cercetărilor.

Costuri colaterale (sau externalități negative)

Externalitățile negative se referă la costurile suportate de persoane, altele decât persoanele angajate direct într-o activitate (de exemplu, impactul zgomotului asupra vecinilor).

Prin urmare, în absența intervenției statului (sau altor mijloace de acțiune) persoana responsabilă nu suportă costurile complete ale efectelor adverse și, deci, nu are niciun stimulent pentru a remedia aceste efecte. Aceste caracteristici ale clădirilor care pot avea efecte adverse asupra altor persoane includ:

- deficiențe în siguranța clădirii;
- costuri impuse proprietarilor de clădiri adiacente atunci când nu au fost luate măsuri suficiente pentru a exclude răspîndirea focului de la clădirea în care s-a produs incendiu;
- eliminarea de substanțe toxice sau soluții saline în sistemul centralizat de canalizare;
- impacturi de mediu negative de la consumul ineficient de energie (atunci când prețurile nu reflectă efectul emisiilor de gaze cu efect de seră sau a altor forme de poluare).

Garantarea standardelor minime

Guvernele uneori intervin pe piață în scopuri sociale – pentru a garanta tuturor cetățenilor anumite standarde minime de locuire. Este puțin probabil ca anumite caracteristici ale clădirilor, cum ar fi accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități, ar fi fost asigurate pe larg fără intervenția statului.

Provocarea majoră în domeniul reglementării tehnice a construcțiilor o constituie identificarea unei combinații echilibrate de instrumente pentru a soluționa problemele pieței descrise mai sus, fără a restricționa inovațiile și alegerea consumatorilor.

2 Obiectivele politicii publice

2.1 Obiectivul general

Obiectivul general al politicii publice este următorul:

Dezvoltarea sistemului național de documente normative în construcții (SDNC) și transformarea acestuia într-un sistem coerent și consistent, bazat pe practicile mondiale și armonizat cu sistemul european de reglementări și standarde.

2.2 Obiective specifice

Obiectivele specifice ale politicii publice sunt:

- 1) Crearea către 2020 a unui sistem de documente normative în construcții, bazat pe cerințe de performanță.
- 2) Implementarea către 2020 a 100% din directive și standarde europene în domeniul construcțiilor.
- 3) Revizuirea către 2020 a 100% din documente normative în domeniul construcțiilor aprobate pe timpurile fostelor U.R.S.S. și R.S.S.M. pentru care nu există standarde europene și internaționale.

3 Beneficiarii politicii publice

Beneficiari ai politicii publice sunt:

— persoanele fizice și juridice – utilizatorii producției de construcții, în special persoanele care procură bunuri imobile sau servicii de construcții și reparații a bunurilor imobile, persoanele care exploatează bunuri imobile;

— persoanele fizice și juridice – utilizatorii documentelor normative la fazele de proiectare și construire a clădirilor, executare a lucrărilor de construcție, etc. (întreprinderi de proiectare, antrepriză, etc.). Conform datelor oficiale la momentul actual există 696 întreprinderi licențiate în proiectare și 3574 întreprinderi licențiate în executarea lucrărilor de construcții-montaj.

4 Opțiunile politicii publice

Diferite activități au fost lansate de Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor pentru dezvoltarea SDNC și armonizarea acestuia cu directivele și standardele europene:

— inițierea implementării Directivei nr. 2010/31 din 19 mai 2010 a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 2010 privind performanța energetică a clădirilor și a standardelor europene relevante (implementarea acestei directive reprezintă prima încercare a Republicii Moldova de a stabili în documentele normative în construcții cerințe de performanță pentru clădiri – cerințe minime de performanță energetică);

— inițierea adoptării standardelor europene în calitate de naționale și utilizării acestora la elaborarea documentelor normative în construcții;

— inițierea elaborării Codului urbanismului și construcțiilor, care va integra toate actele legislative în domeniul construcțiilor într-un singur document și va aduce mai multe clarificări în cadrul de reglementare din domeniu;

— inițierea elaborării portalului național e-Documente Normative în Construcții, pentru crearea accesului prin Internet la normativul în construcții;

— inițierea adoptării unui set de ghiduri europene prin care se explică punerea în aplicare a Directivei Europene nr. 89/106 privind produsele pentru construcții și adoptarea Documentelor interpretative la cerințele esențiale pentru lucrările de construcții, etc.

Cu toate acestea, există încă rezerve esențiale pentru îmbunătățirea activității privind reglementarea tehnică a construcțiilor și implementarea celor mai bune practici mondiale în această activitate, în scopul sporirii eficienței SDNC.

Problema majoră constă în determinarea celei mai bune abordări privind soluționarea provocărilor și eliminarea barierelor pentru atingerea obiectivelor prezentei politici publice. Pentru aceasta s-a considerat unica **Opțiune "Reformarea stemului de documente normative în construcții"** care prevede implementarea unui complex de măsuri pentru soluționarea tuturor problemelor descrise în Capitolul 1.2.

Din motivul numărului mare de probleme ce urmează a fi soluționate, opțiunea dată este divizată în "piloni" (probleme majore care urmează a fi soluționate). Pentru fiecare pilon sînt propuse cîteva soluții alternative, prima soluție fiind corespunzătoare Opțiunii "Status quo". Pentru fiecare soluție alternativă este efectuată analiza impacturilor și selectată soluția cea mai eficientă. Opțiunea finală reprezintă un set din cele mai eficiente soluții pentru fiecare pilon.

Opțiunea "Reformarea sistemului de documente normative în construcții" cuprinde următorii piloni:

- **Abordarea privind reglementarea tehnică a construcțiilor**

- Opțiunea 1.1: Menținerea cerințelor descriptive în reglementările tehnice în construcții (Status quo);
- Opțiunea 1.2: Implementarea cerințelor de performanță în reglementările tehnice în construcții.

- **Competențele autorităților publice centrale în domeniul reglementării tehnice**

- Opțiunea 2.1: Menținerea la MDRC a competențelor privind reglementarea tehnică a tuturor categoriilor de construcții (Status quo);
- Opțiunea 2.2: Reducerea competențelor MDRC privind reglementarea tehnică a construcțiilor;
- Opțiunea 2.3: Instituirea unei instituții publice în subordinea MDRC specializate în reglementarea tehnică a tuturor categoriilor de construcții.

- **Organisme specializate în elaborarea documentelor normative în construcții**

- Opțiunea 3.1: Elaborarea documentelor normative de către mai multe instituții specializate pe bază de contracte (Status quo);
- Opțiunea 3.2: Elaborarea documentelor normative de către Comitele tehnice pentru normare tehnică și standardizare în construcții;
- Opțiunea 3.2: Elaborarea documentelor normative de către o subdiviziune specializată din cadrul MDRC;
- Opțiunea 3.4: Transmiterea funcțiilor privind reglementarea tehnică a construcțiilor unei instituții publice specializate create în subordinea MDRC.

- **Managementul elaborării documentelor normative în construcții**

- Opțiunea 4.1: Menținerea tuturor funcțiilor la o singură subdiviziune specializată din cadrul MDRC fără alocarea persoanelor suplimentare (Status quo);
- Opțiunea 4.2: Divizarea funcțiilor între subdiviziunile din cadrul MDRC
- Opțiunea 4.3: Menținerea tuturor funcțiilor la o singură subdiviziune specializată din cadrul MDRC cu alocarea persoanelor suplimentare
- Opțiunea 4.4: Transmiterea integrală a funcțiilor unei instituții publice specializate create în subordinea MDRC.

- **Mecanismul de finanțare a SDNC**

- Opțiunea 5.1: Menținerea mecanismului actual de finanțare a SDNC (Status quo);
- Opțiunea 5.2: Diversificarea direcțiilor de utilizare a mijloacelor financiare prevăzute pentru elaborarea documentelor normative în construcții;
- Opțiunea 5.3: Atragerea asistenței financiare externe pentru efectuarea cercetărilor în construcții și procurarea utilajelor de încercări.

5 Analiza impacturilor

5.1 Pilonul "Abordarea privind reglementarea tehnică a construcțiilor"

5.1.1 Opțiunea 1.1: Menținerea cerințelor descriptive în reglementările tehnice în construcții (Status quo)

Descrierea opțiunii: Conform acestei opțiuni nu vor avea loc careva intervenții majore din partea statului în ceea ce privește abordarea privind reglementarea tehnică a construcțiilor. Aceasta opțiune prevede următoarele:

- ierarhia documentelor normative în construcții, în funcție de caracterul de obligativitate a acestora nu se va schimba. În construcții se va păstra ierarhia existentă: normativ în construcții moldovene (NCM) → cod practic în construcții (CP) sau standard moldovean (SM). De asemenea, nu se prevede schimbarea categoriilor de normative (introducerea unor categorii noi sau eliminarea unor categorii existente). Documentele normative în construcții (NCM) vor fi considerate reglementări tehnice, în conformitate cu Legea nr. 420/2006 privind activitatea de reglementare tehnică;
- cerințele tehnice obligatorii pentru construcții se vor stabili în documentele normative în construcții (NCM), iar în legislație (legi și hotărâri de guvern) va fi menținută doar obligația generală de respectare a documentelor normative în construcții;
- documentele normative în construcții cu caracter obligatoriu (NCM) se vor elabora conform metodologiei și practicii existente și vor cuprinde în continuare atât cerințe de performanță sau funcționale, cât și cerințe descriptive: cerințe și prevederi detaliate privind metodele de execuție a lucrărilor, descrierea materialelor și elementelor de construcție, metode de calcul, etc. (pentru mai multe detalii a se vedea pct. 1.2.1.1);
- numărul documentelor normative în construcții obligatorii (NCM) va rămâne destul de mare – circa 200-300 de documente și toate documentele normative în construcții obligatorii (NCM) se vor publica integral în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Codurile practice în construcții (CP) nu se vor publica în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se vor publica pe pagina-web a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și pe hârtie sub formă de ediții separate;
- standardele europene în domeniul construcțiilor vor servi drept bază pentru elaborarea documentelor normative în construcții obligatorii (NCM) și cu caracter de recomandare (CP). De exemplu, pentru punerea în aplicare a peste 58 de părți ale Eurocodurilor (standardelor europene pentru proiectarea structurilor) va fi necesară elaborarea suplimentară a documentelor normative în construcții (NCM sau CP), deoarece aplicarea standardelor este voluntară;
- utilizarea materialelor și tehnologiilor de construcție noi va fi posibilă doar atunci, când aceasta va fi direct prevăzută în documentele normative în construcții (NCM). În cazul în care documentele normative în construcții nu vor conține cerințele necesare pentru aplicarea unor materiale sau tehnologii noi, atunci va fi necesar de modificat documentele normative în construcții în vigoare;
- majoritatea documentelor normative în construcții în vigoare (în special cele ale fostelor U.R.S.S. și R.S.S.M.) vor trebui să fie revizuite/înlocuite și ajustate la nivelul actual de dezvoltare tehnică a construcțiilor.

Beneficii: Beneficiile acestei opțiuni sînt următoarele:

- menținerea cerințelor descriptive în reglementările în construcții asigură simplitatea implementării, înțelegerii și respectării reglementărilor în construcții de către antreprenori și proiectanți, facilitează

efectuarea de către persoanele terțe a controlului privind respectarea normelor, precum și facilitează asigurarea respectării normelor (impunerii, constrîngerii) de către organele de conducere;

— abordarea actuală privind reglementarea tehnică a construcțiilor (aplicarea, în principal, a normelor descriptive) este cunoscută tuturor participanților profesioniști pe piața construcțiilor (proiectanți, antreprenori, inspectori, etc.), ceea ce va reduce efortul administrativ și cheltuielile necesare pentru promovarea abordării de performanță.

Impactul fiscal: Impactul fiscal al acestei opțiuni este următorul:

— opțiunea dată va complica menținerea documentelor normative în construcții la un nivel cu progresul tehnologic în ramură, deoarece normativele vor rămîne în continuare neflexibile, ceea ce va genera și necesitatea unui efort financiar sporit pentru ajustarea permanentă a acestora. Menținerea în vigoare a normativelor în construcții depășite, nearmonizate cu directivele și standardele europene va cauza cheltuieli semnificative din partea statului pentru actualizarea acestor normative și nu va permite utilizarea suportului partenerilor străini în acest domeniu. De exemplu, doar necesarul de finanțare pentru implementarea Eurocodurilor (standardele europene pentru proiectarea structurilor) în Republica Moldova se estimează la circa 45 mil. lei (3 mil. Euro). Republica Moldova a solicitat Comisiei Europene să finanțeze acest program. Cel mai probabil că Republica Moldova va reuși să obțină ajutor financiar pentru implementarea Eurocodurilor, deoarece sunt standarde europene moderne elaborate pentru implementarea Directivei europene nr. 89/106 privind produsele pentru construcții. În cazul implementării opțiunii date toate cheltuielile pentru ajustarea normativelor în construcții existente la nivelul actual al progresului tehnic va trebui să fie suportate de Republica Moldova;

— menținerea cerințelor descriptive în reglementările tehnice va genera în continuare cheltuieli suplimentare pentru publicarea și difuzarea normativelor și va limita aplicarea tehnologiilor informaționale în acest domeniu. La momentul actual există 226 de documente normative în construcții cu caracter obligatoriu, cu volumul total de circa 6800 pagini. Conform Legii nr. 721/1996 privind calitatea în construcții, toate normativele în construcții trebuie să fie editate în ediții speciale ale Monitorului Oficial. Cheltuielile totale pentru editarea acestor normative vor constitui circa 2,38 mil. lei (0,7 lei/pag. × 6800 pag. × 500 ex.). În țările europene există doar o singură reglementare tehnică obligatorie în domeniul construcțiilor (de regulă, numită "Building Regulation"), care are circa 30-90 pagini și se publică în ediții oficiale (Gazete oficiale), toate celelalte documente tehnice în construcții se publică pe paginile-web oficiale ale autorităților în construcții;

— opțiunea dată limitează aplicarea directă a standardelor (inclusiv celor europene și internaționale adoptate în calitate de naționale) prin introducerea referințelor la standarde în reglementările tehnice. În cazul prezentei opțiuni, standardele pot fi utilizate la elaborarea reglementărilor tehnice, prin preluarea integrală sau parțială a textului acestora în reglementările tehnice, ceea ce va determina cheltuieli suplimentare pentru adoptarea standardelor și elaborarea reglementărilor tehnice pe baza acestor standarde;

— totodată, dezvoltarea sistemului de documente normative în construcții existent (înlocuirea normativelor depășite, revizuirea normativelor învechite, elaborarea normativelor noi, etc.) necesită circa 5-6 mil. lei anual⁷.

Impactul administrativ: Impactul administrativ al acestei opțiuni este minim din motivul că opțiunea dată poate fi aplicată fără modificarea esențială a cadrului legal și instituțional existent. Prevederile Legii nr. 721/1996 privind calitatea în construcții referitor la necesitatea respectării normativelor în construcții sînt suficiente pentru implementarea acestei opțiuni.

Impactul economic: Menținerea cerințelor descriptive în reglementările în construcții va crea dificultăți pentru implementarea standardelor europene în construcții, deoarece aceste standarde sînt bazate, în general, pe cerințe de performanță. Implementarea⁸ lentă a standardelor europene în construcții va

⁷Avînd în vedere tendințele mondiale în ceea ce privește abordările privind reglementarea tehnică a construcțiilor (inclusiv în standardizarea construcțiilor la nivel european), precum și prevederile acordurilor internaționale, este posibil de concluzionat că, în perspectiva de durată medie, implementarea cerințelor de performanță în reglementările tehnice în construcții va fi inevitabilă. În acest caz, impactul fiscal al acestei opțiuni ar fi egal cu suma cheltuielilor anuale pentru dezvoltarea sistemului de documente normative în construcții (5-6 mil. lei anual) și valoarea cheltuielilor pentru implementarea ulterioară a cerințelor de performanță în reglementările tehnice în construcții.

⁸Adoptarea standardelor europene în calitate de naționale încă nu înseamnă implementarea acestora, deoarece standardele sînt voluntare și se implementează, în principal, prin introducerea referințelor la acestea în normativele în construcții cu

crea bariere în utilizarea produselor pentru construcții de import, iar importatorii de produse pentru construcții vor suporta cheltuieli inutile. Conform datelor statistice din ultimii ani, anual în Republica Moldova se execută lucrări de construcții-montaj în valoare de 6-7 mld. lei⁹. Circa 50-60% (3-4 mld. lei) din costul lucrărilor de construcții-montaj revine materialelor de construcție. Majoritatea materialelor de construcții sînt de import. Diferența prevederilor dintre standardele naționale și cele europene poate determina crearea barierelor tehnice în calea comerțului.

Menținerea în vigoare a normativelor în construcții moral depășite va cauza costuri sporite a construcțiilor. Aplicarea normelor neprogresiste se reflectă negativ, în special, asupra costurilor de exploatare a construcțiilor, deoarece calitatea inferioară a construcțiilor cauzează costuri ulterioare sporite pentru reparații, întrețineri, etc., precum și reducerea termenului de exploatare a construcțiilor și elementelor acestora. Așadar, construcția unei clădiri conform standardelor depășite va determina costuri pentru întreținere mai mari, decît în cazul construcției unei clădiri similare conform standardelor moderne.

Impactul social și asupra sărăciei: Această opțiune nu are impact social și asupra sărăciei semnificativ.

Impactul ecologic: Această opțiune nu are impact ecologic.

Riscuri și incertitudini: Riscul major care este asociat cu implementarea acestei opțiuni constă în probabilitatea înaltă că la un moment dat Republica Moldova va fi impusă să reformeze SDNC, prin implementarea cerințelor de performanță, în scopul lichidării barierelor tehnice în calea comerțului cu produsele pentru construcții. De exemplu, obținerea de către Republica Moldova a statutului de membru asociat al Uniunii Europene sau semnarea unor acorduri internaționale implică anumite responsabilități în ceea ce privește implementarea directivelor și standardelor europene. Implementarea standardelor europene nu va fi posibilă fără reformarea SDNC. Deci, există riscul că Republica Moldova va fi impusă să implementeze standardele europene într-un termen foarte scurt, ceea ce poate provoca un șoc în ceea ce privește reglementarea tehnică a construcțiilor – trecerea bruscă de la un sistem de reglementare tehnică la altul. Trecerea bruscă va implica cheltuieli substanțiale din partea statului și poate provoca pierderi financiare importante la agenții economici.

Totodată, implementarea acestei opțiuni cauzează creșterea în continuare a decalajului dintre nivelul normativelor în construcții naționale și practica mondială privind reglementarea tehnică a construcțiilor și, respectiv, "învechirea morală" în continuare a normativelor în construcții naționale.

5.1.2 Opțiunea 1.2: Implementarea cerințelor de performanță în reglementările tehnice în construcții

Descrierea opțiunii: Această opțiune prevede următoarele:

— extragerea din documentele normative în construcții obligatorii (NCM) a cerințelor obligatorii. Reformularea acestor cerințe obligatorii pentru construcții sub formă de cerințe de performanță și expunerea acestora în reglementările tehnice în construcții obligatorii (RT). Reglementările tehnice în construcții vor fi aprobate de Guvern. În majoritatea țărilor europene există o singură reglementare tehnică în construcții care conține cerințe tehnice pentru proiectarea clădirilor, celelalte reglementări în construcții se referă mai mult la probleme administrative (autorizații în construcții, certificări, etc.). Reglementările tehnice se vor elabora separat pentru diferite categorii de construcții: clădiri, drumuri, rețele ingineresti exterioare, construcții hidrotehnice, etc.;

— schimbarea statutului documentelor normative în construcții obligatorii (NCM): din documente cu caracter obligatoriu în "documente de soluții acceptabile" ("deemed to satisfy solutions", pentru mai multe detalii a se vedea subcapitolul 2.2 din Studiu)¹⁰;

---

caracter obligatoriu. De asemenea, armonizarea cerințelor normativelor în construcții cu prevederile standardelor europene reprezintă implementarea acestora.

⁹ Din cauza crizei economico-financiare mondiale, valoarea lucrărilor de construcții-montaj executate în 200-2010 a scăzut esențial comparativ cu anul 2010 (10,2 mld. lei)

¹⁰ Statutul "documente de soluții acceptabile" înseamnă că respectarea prevederilor acestor documente asigură respectarea cerințelor obligatorii din reglementarea tehnică în construcții. Cu toate acestea, documentele de soluții acceptabile pot să nu fie respectate atunci, cînd persoana interesată poate demonstra prin metode recunoscute (calcul, încercări, testări, etc.) că cerințele reglementării tehnice în construcții vor fi respectate.

— se va schimba ierarhia documentelor normative în construcții, în funcție de caracterul de obligativitate a acestora: reglementarea tehnică în construcții (RT) → normativ în construcții moldovene (NCM) → cod practic în construcții (CP) sau standard moldovenean (SM);

— normativele în construcții moldovene (NCM) se vor elabora conform metodologiei și practicii existente și vor cuprinde în continuare atât cerințe de performanță, cât și cerințe descriptive: cerințe și prevederi detaliate privind metodele de execuție a lucrărilor, descrierea materialelor și elementelor de construcție, metode de calcul, etc. (pentru mai multe detalii a se vedea pct. 1.2.1.1), însă statutul acestor documente va fi altul;

— numărul reglementărilor tehnice în construcții obligatorii (RT) va fi limitat, iar numărul de normative în construcții moldovene (NCM) va rămâne destul de mare – circa 200-300 de documente și doar reglementările tehnice în construcții se vor publica integral în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Normativele în construcții moldovene (NCM) și codurile practice în construcții (CP) nu se vor publica în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se vor publica pe pagina-web a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și pe hârtie sub formă de ediții separate;

— se vor păstra la maxim structura și unele elemente ale actualului SDNC, în scopul asigurării continuității în dezvoltarea SDNC;

— standardele europene în domeniul construcțiilor vor servi drept bază pentru elaborarea normativelor în construcții moldovene (NCM) și codurilor practice în construcții (CP), inclusiv prin introducerea în aceste documente a referințelor la standarde. De exemplu, pentru punerea în aplicare a peste 58 de părți ale Eurocodurilor (standardele europene pentru proiectarea structurilor) în normativele în construcții moldovene (NCM) vor fi introduse referințe la aceste standarde, astfel aplicarea lor va deveni obligatorie;

— utilizarea materialelor și tehnologiilor de construcție noi va fi posibilă atunci când persoana interesată va dovedi corespunderea lucrărilor de construcție executate din aceste materiale sau cu aplicarea acestor tehnologii cerințelor obligatorii din reglementarea tehnică în construcții relevantă, fără ca posibilitatea utilizării acestor materiale sau tehnologii să fie direct prevăzută în normativele în construcții moldovene (NCM). În aceste cazuri este foarte important rolul standardelor naționale în calitate de documente care oferă soluții acceptabile privind respectarea cerințelor obligatorii din reglementările tehnice;

— majoritatea documentelor normative în construcții în vigoare (în special cele ale fostelor U.R.S.S. și R.S.S.M.) vor trebui să fie revizuite/înlocuite și ajustate la nivelul actual de dezvoltare tehnică a construcțiilor.

Beneficii: Beneficiile acestei opțiuni sînt următoarele:

— reglementările tehnice în construcții care conțin cerințe de performanță sunt focusate pe rezultate și nu pe mijloace de atingere a acestora. Principalul avantaj al acestei abordări constă în faptul că diferite mijloace sau metode de realizare a normelor pot fi acceptate, asigurînd atingerea rezultatului stabilit. Reglementările tehnice în construcții care conțin cerințe de performanță asigură o flexibilitate în atingerea rezultatului specific. Flexibilitatea în metodele de realizare a cerințelor promovează la agenți economici inițiativa de a căuta modalități de reducere a costurilor în respectarea normelor, astfel fiind create condiții necesare pentru inovații și progres tehnologic;

— reglementările tehnice în construcții care conțin cerințe de performanță permit eliminarea barierelor tehnice în calea comerțului, inclusiv prin implementarea standardelor internaționale și europene în calitate de metode de verificare a performanțelor ("deemed to satisfy solutions");

— implementarea cerințelor de performanță în reglementările tehnice în construcții va permite reducerea numărului acestora și crearea unei legături clare dintre cadrul legal în construcții, reglementările tehnice în construcții și alte documente normative în construcții cu caracter voluntar. Cerințele de performanță ajută la clarificarea scopurilor normării tehnice în construcții și contribuie la atingerea cât mai eficientă a acestor scopuri;

— implementarea opțiunii date va permite atragerea asistenței tehnice din partea partenerilor de dezvoltare, deoarece implementarea cerințelor de performanță este absolut necesară pentru

implementarea în Republica Moldova a standardelor europene și internaționale în domeniul construcțiilor, precum și pentru eliminarea barierelor tehnice în calea comerțului;

— publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a reglementărilor tehnice în construcții va asigura "plasarea în cadrul legal" a normativelor în construcții, deoarece până în prezent niciun normativ nu a fost publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Impactul fiscal: Impactul fiscal al acestei opțiuni este următorul:

— revizuirea aproape a tuturor documentelor normative în construcții care vizează proiectarea și construcția clădirilor va implica anumite cheltuieli din partea statului pentru: elaborarea cadrului legal; revizuirea normativelor existente; elaborarea normativelor noi; efectuarea încercărilor și testărilor necesare; adoptarea standardelor europene și internaționale necesare; instruirea specialiștilor; studierea experienței țărilor europene; etc.;

— această opțiune va permite economisirea a circa 2 mil. lei prin reducerea cheltuielilor pentru publicarea documentelor normative în construcții în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, deoarece va fi necesar de publicat doar un număr limitat de reglementări tehnice în construcții, celelalte documente normative în construcții vor putea fi publicate pe pagina-web a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.

Impactul administrativ: Impactul administrativ al acestei opțiuni este sporit din motivul că implementarea opțiunii date necesită un efort administrativ considerabil:

— este necesar de elaborat cadrul legal care va descrie detaliat sistemul nou de reglementare tehnică în construcții, va stabili statutul, modul de elaborare și aprobare a normativelor în construcții, precum și va stabili modul de respectare a reglementărilor tehnice în construcții care conțin cerințe de performanță;

— va fi necesară dezvoltarea capacităților instituționale (instruirea personalului) atât la nivelul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (în calitate de autoritate de reglementare), cât și la nivelul organizațiilor care participă la elaborarea documentelor normative în construcții, comitetelor tehnice pentru normare tehnică și standardizare în construcții, organelor cu funcții de control (Inspekția de Stat în Construcții, Serviciul de Stat pentru Verificarea și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor), specialiștilor în construcții, etc.;

— într-o perioadă de timp rezonabilă va fi necesar de revizuit practic toate documentele normative în construcții care vizează proiectarea și construcția clădirilor, în scopul ajustării acestora noilor principii de reglementare tehnică în construcții.

Impactul economic: Impactul economic al acestei opțiuni este dificil de cuantificat, însă în termeni calitativi el poate fi exprimat în modul următor:

— deoarece implementarea în reglementările tehnice în construcții a cerințelor de performanță facilitează inovațiile și aplicarea materialelor și tehnologiilor noi, această opțiune va avea un impact economic pozitiv asupra mediului de afaceri din sectorul construcțiilor. Această opțiune va facilita, de asemenea, importul de inovații și know-how în sectorul construcțiilor și, ca rezultat, sporirea calității construcțiilor;

— aplicarea materialelor și tehnologiilor noi în construcții va contribui la sporirea competitivității sectorului construcțiilor pe plan regional, reducerea costurilor și sporirea durabilității construcțiilor;

— implementarea cerințelor de performanță în reglementările tehnice în construcții va asigura armonizarea reglementărilor tehnice în construcții naționale cu practicile și standardele europene și internaționale și, prin urmare, integrarea pieții construcțiilor din Republica Moldova (cel puțin a serviciilor de inginerie, proiectare, etc.) în piețele europene și internaționale;

— modernizarea sistemului de reglementare tehnică în construcții și alinierea acestuia la standardele mondiale va spori încrederea în politica de stat în construcții și atractivitatea Republicii Moldova pentru investitorii străini, ceea ce va contribui la creșterea activității investiționale în republică.

Impactul social și asupra sărăciei: Această opțiune nu are impact social și asupra sărăciei semnificativ.

Impactul ecologic: Această opțiune nu are impact ecologic.

Riscuri și incertitudini: Implementarea acestei opțiuni este asociată cu următoarele riscuri și incertitudini:

— implementarea noii abordări privind reglementarea tehnică a construcțiilor poate provoca reticența din partea specialiștilor în construcții, care sînt deprinși și cunoscuți cu SDNC actual, în special din partea specialiștilor de vîrstă înaintată;

— implementarea cerințelor de performanță poate crea dificultăți în respectarea și verificarea respectării acestor cerințe, deoarece Republica Moldova nu are experiență în aplicarea unui asemenea sistem de reglementări tehnice în construcții. Această situație este cauzată inclusiv de nivelul scăzut de cultură tehnică în sectorul construcțiilor;

— potențialul uman în domeniul reglementării tehnice a construcțiilor în Republica Moldova este limitat, ceea ce poate cauza dificultăți pentru implementarea cerințelor de performanță. Cu alte cuvinte, poate apărea situația cînd nu vor exista specialiști pentru implementarea acestei opțiuni.

— acordarea arhitecților/proiectanților unui grad mai avansat de libertate în ceea ce privește aplicarea soluțiilor tehnice la proiectarea clădirilor poate cauza creșterea numărului de greșeli tehnice în documentația de proiect, deoarece SDNC actual nu oferă arhitecților/proiectanților prea multă libertate și, respectiv, creativitatea inginerească a acestora este limitată.

5.2 Pilonul "Competențele autorităților publice centrale în domeniul reglementării tehnice"

5.2.1 Opțiunea 2.1: Menținerea la MDRC a competențelor privind reglementarea tehnică a tuturor categoriilor de construcții (Status quo)

Descrierea opțiunii: Opțiunea dată prevede că MDRC în continuare va fi responsabil pentru reglementarea tehnică a tuturor tipurilor de construcții și de lucrări de construcție: clădiri, drumuri și poduri, rețele de distribuție a gazelor, stații de alimentare cu petrol, construcții hidrotehnice, etc. (conform clasificării în vigoare există 44 de domenii de reglementare în construcții).

Pentru implementarea acestei opțiuni nu sînt necesare careva modificări esențiale ale cadrului legal existent.

Beneficii: Pe parcursul a mai multor ani MDRC a acumulat experiența necesară pentru elaborarea documentelor normative în construcții: este creată baza metodologică a acestui proces, sînt create Comitetele tehnice pentru normare tehnică și standardizare în construcții, există capacități (pînăcînd limitate) în cadrul MDRC pentru a administra acest proces, etc. Principalul beneficiu al acestei opțiuni constă în faptul că nu vor fi necesare careva schimbări esențiale de ordin legislativ, instituțional, procedural, etc.

Impactul fiscal: Această opțiune nu are impact fiscal semnificativ, deoarece nu implică cheltuieli adiționale.

Impactul administrativ: Această opțiune are un impact administrativ minim, deoarece nu necesită schimbări semnificative de ordin legislativ, instituțional, metodologic, etc.

Impactul economic: Această opțiune nu are impact economic semnificativ.

Impactul social și asupra sărăciei: Această opțiune nu are impact social și asupra sărăciei semnificativ.

Impactul ecologic: Opțiunea nu are impact ecologic.

Riscuri și incertitudini: Menținerea status-quo în ceea ce privește competențele autorităților publice centrale în domeniul reglementării tehnice poate cauza creșterea discrepanței dintre legislația în domeniile specifice (drumuri, construcții hidrotehnice, etc.) și normativele în construcții, deoarece

diferite autorități publice centrale vor fi responsabile pentru dezvoltarea legislației în domeniu și normativelor tehnice.

Totuși, riscul cel mai mare care este asociat acestei opțiuni constă în supraîncărcarea MDRC cu funcții de reglementare tehnică a diferitor categorii de construcții și, ca rezultat, dispersarea eforturilor și dezvoltarea lentă a SDNC.

5.2.2 Opțiunea 2.2: Reducerea competențelor MDRC privind reglementarea tehnică a construcțiilor

Descrierea opțiunii: Opțiunea dată prevede transmiterea competențelor privind reglementarea tehnică a unor sau tuturor categoriilor de construcții speciale (de exemplu: drumuri și infrastructura aferentă acestora sau construcții hidrotehnice) altor autorități de reglementare (de exemplu: Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor sau Ministerului Mediului).

Normativele tehnice pentru construcții speciale vor fi elaborate și aprobate de către alte autorități de reglementare și vor fi bazate pe standardele europene și internaționale relevante.

Transmiterea competențelor va fi efectuată treptat (pentru diferite categorii de construcții speciale), în funcție de capacitățile instituționale ale autorităților de reglementare competente. Pot fi transmise competențele privind reglementarea tehnică a unor categorii de construcții speciale, sau a tuturor categoriilor de construcții speciale. Implementarea acestei opțiuni presupune delimitarea clară a domeniilor de reglementare acoperite de normative în construcții și alte normative tehnice.

MDRC va menține competențele privind reglementarea tehnică a construcției clădirilor cu instalațiile aferente și, după caz, a unor construcții speciale.

MDRC va conlucra cu alte autorități de reglementare în vederea coordonării și corelării normativelor în construcții și normativelor tehnice.

Beneficii: Această opțiune are următoarele beneficii:

— transmiterea competențelor privind reglementarea tehnică a unor sau tuturor categoriilor de construcții speciale altor autorități de reglementare ar asigura fortificarea legăturii între legile care reglementează domeniile respective și normele tehnice, contribuind la consolidarea statutului acestor norme;

— preocuparea mai multor autorități publice cu reglementarea tehnică a diferitor categorii de construcții va facilita "specializarea" autorităților și, prin urmare, creșterea calității normativelor. De exemplu, este mai rațional, din punct de vedere al "specializării", ca în cadrul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor să existe un specialist (o subdiviziune) în domeniul proiectării și construcției drumurilor care ar gestiona problemele ce țin de normele tehnice în domeniul drumurilor, decât concentrarea în cadrul unei autorități de reglementare (MDRC) a specialiștilor în toate domeniile de reglementare (drumuri, construcții hidrotehnice, etc.);

— divizarea competențelor dintre diferite autorități de reglementare va facilita concentrarea eforturilor și implementarea mai rapidă a standardelor europene pentru diferite categorii de construcții;

— opțiunea dată va contribui la antrenarea mai eficientă a instituțiilor de proiectare specializate (inclusiv și celor subordonate altor autorități de reglementare) în procesul de elaborare a normativelor tehnice și, în acest sens, dezvoltarea potențialului științific și de cercetare în domeniile respective;

— în cazul în care mai multe autorități de reglementare au domenii conexe de reglementare (de exemplu proiectarea structurilor de beton la clădiri și a structurilor de beton la construcții hidrotehnice), conlucrarea acestor autorități în scopul reglementării domeniilor respective ar putea contribui la creșterea rolului standardelor în acest proces și, prin urmare, ar crea premise pentru implementarea standardelor europene și internaționale în Republica Moldova;

— implementarea acestei opțiuni ar putea facilita atragerea asistenței externe pentru armonizarea normativelor tehnice naționale cu standardele europene și internaționale. De exemplu, realizarea unui program/proiect privind construcția drumurilor cu atragerea fondurilor europene/internaționale ar putea fi condiționată de către autoritatea de reglementare responsabilă cu necesitatea ajustării normativelor tehnice în domeniu cu standardele europene și internaționale. În acest caz, finanțatorul

programului/proiectului (partenerul de dezvoltare) ar putea acorda asistența tehnică necesară pentru armonizarea acestor norme.

Impactul fiscal: Această opțiune nu are impact fiscal semnificativ, deoarece nu implică cheltuieli adiționale.

Impactul administrativ: Această opțiune are un impact administrativ moderat, fiind determinat de schimbările ce sînt necesare pentru implementarea acestei opțiuni:

— este necesar de ajustat cadrul legal existent în scopul atribuirii competențelor privind reglementarea tehnică a unor sau tuturor categoriilor de construcții speciale diferitor autorități de reglementare;

— va fi necesară dezvoltarea capacităților instituționale (instruirea personalului) ale autorităților publice cărora li vor fi atribuite funcțiile de reglementare tehnică a unor categorii de construcții speciale;

— va fi necesară crearea bazei metodologice în ceea ce privește elaborarea normelor tehnice în domeniile atribuite altor autorități publice. Pentru aceasta ar putea fi utilizată baza metodologică creată de către MDRC, cu ajustările necesare.

Impactul economic: Această opțiune nu are impact economic semnificativ.

Impactul social și asupra sărăciei: Această opțiune nu are impact social și asupra sărăciei semnificativ.

Impactul ecologic: Opțiunea nu are impact ecologic.

Riscuri și incertitudini: Principalul risc asociat cu implementarea acestei opțiuni constă în eventuala rezistența din partea altor autorități publice centrale în ceea ce privește transmiterea competențelor în domeniul reglementării tehnice a unor categorii de construcții speciale. Deoarece elaborarea normativelor tehnice implică cheltuieli financiare, precum și un efort administrativ considerabil pentru organizarea și gestionarea acestui proces, există probabilitatea că unele autorități publice centrale se vor opune transmiterii acestor competențe. De asemenea, există riscul că nu vor fi alocate mijloace financiare necesare pentru elaborarea normativelor tehnice de către alte autorități publice centrale, ceea ce va cauza stagnarea acestui proces în unele domenii.

5.2.3 Opțiunea 2.3: Instituirea unei instituții publice în subordinea MDRC specializate în reglementarea tehnică a tuturor categoriilor de construcții

Descrierea opțiunii: Această opțiune prevede instituirea în subordinea MDRC a unei instituții publice responsabile pentru reglementarea tehnică a tuturor categoriilor de construcții. Competențele acestei instituții publice vor include planificarea elaborării, organizarea elaborării și aprobarea documentelor normative în construcții pentru toate categoriile de construcții (clădiri, instalații aferente clădirilor, drumuri și infrastructura eferentă, construcții hidrotehnice, rețele inginerești magistrale, etc.). Funcțiile MDRC se vor reduce doar la elaborarea și promovarea politicilor în domeniul reglementării tehnice a construcțiilor (elaborarea legislației, documentelor de politici, etc.).

Instituția publică respectivă va prelua toate competențele MDRC în ceea ce privește reglementarea tehnică a construcțiilor:

- planificarea elaborării documentelor normative în construcții;
- organizarea elaborării documentelor normative în construcții;
- aprobarea documentelor normative în construcții (cu excepția reglementărilor tehnice, care vor fi aprobate de către Guvern, pentru mai multe detalii a se vedea Opțiunea 1.2);
- gestionarea activității Comitetelor tehnice pentru normare tehnice și standardizare în construcții;
- colaborarea cu autoritățile de reglementare și organismul național de standardizare;
- alte activități.

Beneficii: Această opțiune are următoarele beneficii:

— concentrarea funcțiilor de reglementare tehnică (începînd cu planificarea și terminînd cu aprobarea normativelor) a tuturor categoriilor de construcții în cadrul unei singure instituții publice va asigura obținerea gradului maxim de "competență" a acestei instituții în ceea ce privește reglementarea tehnică a construcțiilor. Acest lucru va permite optimizarea atîta proceselor de elaborare a documentelor normative în construcții, cît și a cadrului instituțional în acest domeniu (structura internă, raporturi de colaborare cu alte instituții, numărul și componența comitetelor tehnice, etc.);

— instituirea unei singure instituții publice va asigura existența unui singur "punct de responsabilitate" pentru reglementarea tehnică a construcțiilor și va elimina situațiile în care diferite autorități de reglementare încearcă să se eschiveze de la funcțiile sale ce țin de reglementarea tehnică a unor categorii de construcții speciale (pentru mai multe detalii, a se vedea pct. 1.2.3.1);

— delegarea funcțiilor privind reglementarea tehnică a construcțiilor unei instituții publice subordonate va permite MDRC să-și concentreze eforturile pe chestiunile strategice în ceea ce privește reglementarea tehnică a construcțiilor: elaborarea cadrului legislativ, documentelor de politici (strategii, concepții, etc.), ceea ce va asigura sporirea calității actului de guvernare în domeniul construcțiilor;

— instituirea unei instituții publice cu funcții de reglementare tehnică a construcțiilor va demonstra durabilitatea politicii de stat în ceea ce privește reglementarea tehnică a construcțiilor și va asigura creșterea încrederii specialiștilor în această politică și, prin urmare, va facilita atragerea specialiștilor de înaltă calificare în domeniul reglementării tehnice a construcțiilor;

— existența unei singure instituții în domeniul reglementării tehnice a construcțiilor va permite integrarea eficientă a acestora în activitățile diferitor organisme internaționale și regionale în domeniul reglementării tehnice a construcțiilor și, prin urmare, preluarea mai rapidă și mai calitativă a experienței internaționale în domeniul reglementării tehnice a construcțiilor;

— elaborarea și aprobarea documentelor normative în construcții de către aceeași instituție publică va contribui la sporirea calității documentelor normative în construcții prin instituirea unui mecanism intern de asigurare a calității documentelor normative, precum și prin eliminarea interesului comercial (de a elabora cît mai multe documente), care există în cazul elaborării documentelor normative de către întreprinderi de stat și private;

— instituirea unei singure instituții ar putea facilita atragerea asistenței tehnice din partea partenerilor de dezvoltare pentru implementarea acestei opțiuni în complex cu alte opțiuni identificate, deoarece existența unui singur beneficiar va simplifica acordarea asistenței tehnice și va spori gradul de transparență a acestui proiect.

Impactul fiscal: Impactul fiscal al acestei opțiuni este nesemnificativ, deoarece nu se preconizează creșterea esențială a cheltuielilor bugetare pentru implementarea acestei opțiuni. Cu toate că instituirea și întreținerea unei instituții publice în domeniul reglementării tehnice a construcțiilor necesită mijloace financiare, aceste cheltuieli suplimentare se vor compensa prin optimizarea cheltuielilor pentru elaborarea documentelor normative în construcții.

Impactul administrativ: Această opțiune are un impact administrativ moderat, fiind determinat de schimbările ce sînt necesare pentru implementarea acestei opțiuni:

— este necesar de instituit o instituție publică cu funcții de reglementare tehnică a construcțiilor;

— este necesar de ajustat cadrul legal în domeniul reglementării tehnice a construcțiilor, prin delegarea instituției respective la nivel de lege a competențelor ce țin de reglementarea tehnică a construcțiilor. La momentul actual MDRC elaborează proiectul Codului Urbanismului și Construcțiilor în care pot fi introduse prevederile respective, ceea ce va micșora impactul administrativ pentru implementarea acestei opțiuni.

Impactul economic: Această opțiune nu are impact economic semnificativ.

Impactul social și asupra sărăciei: Această opțiune nu are impact social și asupra sărăciei semnificativ.

Impactul ecologic: Opțiunea nu are impact ecologic.

Riscuri și incertitudini: Crearea și existența unei instituții publice specializate în reglementarea tehnică a tuturor categoriilor de construcții este în dependență directă de situația politică în republică. Având în vedere practica existentă în Republica Moldova, riscul major al acestei opțiuni constă în faptul că instituția publică specializată în reglementarea tehnică a construcțiilor poate fi lichidată, din diferite motive, la formarea unui nou guvern și aprobarea structurii acestuia. În acest caz, efortul financiar și administrativ privind crearea și dezvoltarea acestei instituții publice va fi pierdut.

5.3 Pilonul "Organisme specializate în elaborarea documentelor normative în construcții"

5.3.1 Opțiunea 3.1: Elaborarea documentelor normative de către mai multe instituții specializate pe bază de contracte (Status quo)

Descrierea opțiunii: Conform acestei opțiuni nu vor avea loc careva intervenții majore din partea statului în ceea ce privește procesul și procedurile de elaborare a documentelor normative în construcții:

- documentele normative vor fi în continuare elaborate de către diferite instituții/întreprinderi de proiectare/inginerie în domeniul construcțiilor (de stat și private). Contractarea serviciilor de elaborarea documentelor normative în construcții va avea loc prin concursuri/licitații publice;
- MDRC va gestiona procesul de elaborare a documentelor normative în construcții: planificarea elaborării, anunțarea concursurilor/licitațiilor, încheierea contractelor, monitorizarea elaborării, aprobarea documentelor normative elaborate.

Beneficii: Această opțiune are următoarele beneficii:

- elaborarea documentelor normative, pe bază de contracte, de către diferite instituții/întreprinderi facilitează "specializarea" instituțiilor respective în domeniile de reglementare în care activează, contribuind la sporirea calității documentelor normative elaborate. De exemplu, instituția specializată în elaborarea documentației urbanistice va putea elabora documente normative care reglementează problemele de urbanism, aplicând experiența practică de care dispune;
- participarea la elaborarea documentelor normative în construcții mai multor instituții contribuie la creșterea competiției între aceste instituții și, prin urmare, la creșterea calității serviciilor prestate;
- elaborarea documentelor normative de către mai multe instituții asigură micșorarea riscurilor privind tergiversarea/nefinalizarea elaborării documentelor normative în construcții, prin diversificarea instituțiilor-elaboratoare de normative;
- în perspectivă de lungă durată, elaborarea documentelor normative de către diferite instituții private poate contribui la transmiterea ulterioară a unor funcții în domeniul reglementării tehnice a construcțiilor către sectorul privat (de exemplu, elaborarea diferitor coduri practice sau ghiduri în construcții). Cu alte cuvinte, existența întreprinderilor private cu experiență în elaborarea documentelor normative în construcții poate facilita implicarea sectorului privat (asociații patronale, asociații profesionale, producători/importatori de materiale de construcții, etc.) în procesul de elaborare a documentelor normative în construcții, prin finanțarea diferitor proiecte de acest gen.

Impactul fiscal: Această opțiune nu are impact fiscal semnificativ, deoarece nu implică cheltuieli adiționale.

Impactul administrativ: Această opțiune are un impact administrativ minim, deoarece nu necesită schimbări semnificative de ordin legislativ, instituțional, metodologic, etc.

Impactul economic: Această opțiune nu are impact economic semnificativ.

Impactul social și asupra sărăciei: Această opțiune nu are impact social și asupra sărăciei semnificativ.

Impactul ecologic: Opțiunea nu are impact ecologic.

Riscuri și incertitudini: Implementarea acestei opțiuni nu se asociază cu careva riscuri majore, deoarece MDRC dispune de suficientă practică și potențial administrativ pentru implementarea opțiunii date. Cu toate acestea, implementarea opțiunii date depinde de capacitățile și competența instituțiilor/organizațiilor antrenate în procesul de elaborare a documentelor normative în construcții.

5.3.2 Opțiunea 3.2: Elaborarea documentelor normative de către Comitele tehnice pentru normare tehnică și standardizare în construcții

Descrierea opțiunii: Opțiunea dată prevede că documentele normative în construcții vor fi elaborate de către Comitele tehnice pentru normare tehnică și standardizare în construcții, constituite pe lângă MDRC, similar cu procedurile de elaborare a standardelor internaționale/europene. MDRC va planifica elaborarea documentelor normative în construcții în conformitate cu procedurile existente, va încheia cu membrii Comitetelor tehnice contractele privind elaborarea documentelor normative și va monitoriza procesul de elaborare a normativelor.

Beneficii: Deoarece membrii Comitetelor tehnice, de regulă, sînt specialiști de înaltă calificare, elaborarea documentelor normative de către aceștia va putea contribui la sporirea calității documentelor normative. De asemenea, elaborarea documentelor normative de către Comitele tehnice ar spori responsabilitatea elaboratorilor, deoarece aceștia vor fi responsabili nu doar pentru acceptarea unui document normativ, dar și pentru elaborarea acestuia.

Impactul fiscal: Această opțiune nu are impact fiscal semnificativ, deoarece nu implică cheltuieli adiționale.

Impactul administrativ: Această opțiune are un impact administrativ moderat, deoarece necesită unele schimbări de ordin instituțional și metodologic:

— va fi necesar de ajustat metodologia elaborării documentelor normative în construcții cu prevederile acestei opțiuni: modul de elaborare a documentelor normative în construcții; modul de lucru a Comitetelor tehnice; modul de determinare a prețului serviciilor de elaborare a documentelor normative, etc.;

— va fi necesar de instruit membrii Comitetelor tehnice în ceea ce privește metodologia elaborării documentelor normative în construcții;

— gestionarea activității Comitetelor tehnice va necesita un efort administrativ suplimentar: întocmirea actelor juridice și contabile suplimentare, activități organizatorice, etc. Sporirea volumului de activități administrative va determina necesitatea majorării numărului de funcționari din cadrul MDRC implicați în această activitate.

Impactul economic: Această opțiune nu are impact economic semnificativ.

Impactul social și asupra sărăciei: Această opțiune nu are impact social și asupra sărăciei semnificativ.

Impactul ecologic: Opțiunea nu are impact ecologic.

Riscuri și incertitudini: Elaborarea documentelor normative în construcții de către Comitele tehnice pentru normare tehnică și standardizare în construcții este asociată cu următoarele riscuri:

— succesul implementării acestei opțiuni depinde de responsabilitatea membrilor Comitetelor tehnice, deoarece întotdeauna va exista tentația acceptării de către Comitetul tehnic a unui proiect de document normativ necalitativ. Cu alte cuvinte, există un conflict de interese: pe de o parte membrii Comitetului tehnic care au elaborat proiectul documentului normativ sînt cointeresați în aprobarea cît mai rapidă a acestuia, iar pe de altă parte, Comitetul tehnic trebuie să asigure calitatea înaltă a proiectelor de documente normative acceptate. Existența echilibrului între aceste 2 scopuri diferite depinde direct de responsabilitatea membrilor Comitetelor tehnice;

— la momentul actual există dificultăți în constituirea unor Comitee tehnice, din cauza interesului scăzut din partea specialiștilor în construcții să participe la activitățile Comitetelor tehnice. În această

situație există riscul că în unele domenii de reglementare nu vor fi constituite Comitete tehnice și nu vor exista capacități pentru elaborarea documentelor normative;

— activitatea Comitetelor tehnice este mai dificil de controlat și aceasta poate cauza scăderea responsabilității elaboratorilor de documente normative și, respectiv, tergiversarea elaborării documentelor normative.

5.3.3 Opțiunea 3.3: Elaborarea documentelor normative de către o subdiviziune specializată din cadrul MDRC

Descrierea opțiunii: Opțiunea dată prevede că elaborarea documentelor normative în construcții va fi încredințată unei subdiviziuni din cadrul MDRC. Subdiviziunea respectivă va planifica și va elabora documente normative în construcții, în principal, cu forțele proprii, însă va fi posibilă atragerea specialiștilor din exterior pentru acordarea unor consultații specifice. Totodată, activitatea acestei subdiviziuni specializate poate fi asistată de către un Comitet tehnic.

Beneficii: Principalul avantaj al acestei opțiuni constă în faptul că toate activitățile ce țin de reglementarea tehnică a construcțiilor vor fi concentrate în cadrul MDRC și nu vor depinde de organizații terțe (de exemplu, în cazul elaborării documentelor normative de către diferite instituții, MDRC este practic dependent de activitatea acestor instituții și o poate influența/controla doar în limitele relațiilor contractuale).

Elaborarea documentelor normative de către o subdiviziune specializată din cadrul MDRC va contribui la cunoașterea "din interior" de către elaboratorii documentelor normative a politicii în construcții promovate de către MDRC și, respectiv, va asigura corelarea documentelor normative în construcții cu politica promovată de către MDRC.

Impactul fiscal: Această opțiune nu are impact fiscal semnificativ, deoarece nu implică cheltuieli adiționale.

Impactul administrativ: Această opțiune are un impact administrativ moderat, deoarece necesită unele schimbări de ordin instituțional: va fi necesar de modificat statul de personal și structura MDRC și de creat o subdiviziune specializată în elaborarea documentelor normative în construcții. Având în vedere numărul mare de domenii de reglementare în construcții (44 domenii), această subdiviziune va trebui să fie destul de numeroasă (cel puțin 40 pers.) pentru a face față funcțiilor atribuite.

Impactul economic: Această opțiune nu are impact economic semnificativ.

Impactul social și asupra sărăciei: Această opțiune nu are impact social și asupra sărăciei semnificativ.

Impactul ecologic: Opțiunea nu are impact ecologic.

Riscuri și incertitudini: Elaborarea documentelor normative de către o subdiviziune specializată din cadrul MDRC este supusă următoarelor riscuri:

— mecanismul de salarizare în instituțiile publice nu facilitează creșterea productivității și calității muncii. Subdiviziunea specializată din cadrul MDRC nu va fi cointeresată să elaboreze cât mai multe documente normative calitative într-o unitate de timp, deoarece salariul funcționarilor din această subdiviziune nu depinde de cantitatea și calitatea normativelor elaborate. În această situație, subdiviziunea specializată va tinde să elaboreze cât mai puține normative într-o perioadă de timp stabilă și acest proces va fi tergiversat la maxim;

— elaborarea documentelor normative de către funcționari publici și nu de către specialiști practicieni poate cauza apariția unor documente normative "prea teoretice", necorelate cu realitate.

5.3.4 Opțiunea 3.4: Transmiterea funcțiilor privind reglementarea tehnică a construcțiilor unei instituții publice specializate create în subordinea MDRC

Descrierea opțiunii: Conform acestei opțiuni, toate funcțiile ce țin de reglementarea tehnică a construcțiilor vor fi transmise unei instituții publice special instituite pentru această. Opțiunea dată poate fi realizată doar în cazul implementării Opțiunii 2.3.

Beneficii: Sînt descrise la opțiunea 2.3.

Impactul fiscal: Este descris la opțiunea 2.3.

Impactul administrativ: Este similar opțiunii 2.3.

Impactul economic: Este similar opțiunii 2.3.

Impactul social: Este similar opțiunii 2.3.

Impactul ecologic: Opțiunea nu are impact ecologic.

Riscuri și incertitudini: Riscurile asociate aceste opțiuni sînt aceleași ca și pentru Opțiunea 2.3.

5.4 Pilonul "Managementul elaborării documentelor normative în construcții"

5.4.1 Opțiunea 4.1: Menținerea tuturor funcțiilor la o singură subdiviziune specializată fără alocarea persoanelor suplimentare (Status quo)

Descrierea opțiunii: Opțiunea dată prevede menținerea funcțiilor privind managementul elaborării documentelor normative în construcții în competența Direcției reglementări tehnico-economice din cadrul MDRC. Conform opțiunii respective, Direcția reglementări tehnico-economice în continuare va asigura: întocmirea caietelor de sarcini pentru elaborarea documentelor normative în construcții; verificarea calității proiectelor de documente normative elaborate; transmiterea proiectelor de documente normative în construcții Comitetelor tehnice pentru examinare; gestionarea activității Comitetelor tehnice; pregătirea proiectelor de documente normative pentru aprobare, etc.

Beneficii: Principalul avantaj al acestei opțiuni constă în faptul că concentrarea tuturor responsabilităților în cadrul unei singure subdiviziuni asigură unificarea procedurilor și creșterea eficienței managementului elaborării documentelor normative în construcții. Opțiunea dată asigură deținerea tuturor informațiilor ce țin de elaborarea documentelor normative de către o singură subdiviziune, ceea ce asigură cunoașterea exactă a progresului elaborării oricărui document normativ în orice moment de timp și, respectiv, gestionarea mai eficientă a acestui proces.

Impactul fiscal: Această opțiune nu are impact fiscal semnificativ, deoarece nu implică cheltuieli adiționale.

Impactul administrativ: Această opțiune are un impact administrativ minim, deoarece nu necesită schimbări semnificative de ordin legislativ, instituțional, metodologic, etc.

Impactul economic: Această opțiune nu are impact economic semnificativ.

Impactul social și asupra sărăciei: Această opțiune nu are impact social și asupra sărăciei semnificativ.

Impactul ecologic: Opțiunea nu are impact ecologic.

Riscuri și incertitudini: Menținerea tuturor funcțiilor privind managementul elaborării documentelor normative în construcții la o singură subdiviziune specializată fără alocarea persoanelor suplimentare poate cauza supraîncărcarea subdiviziunii date, din cauza insuficienței persoanelor, și scăderea calității managementului elaborării documentelor normative în construcții, ceea ce, la rîndul său, va influența negativ calitatea documentelor normative în construcții aprobate.

5.4.2 Opțiunea 4.2: Divizarea funcțiilor între subdiviziunile MDRC

Descrierea opțiunii: Conform acestei opțiuni, funcțiile ce țin de managementul elaborării documentelor normative în construcții urmează a fi distribuite între diferite subdiviziuni ale MDRC, Direcția reglementări tehnico-economice fiind responsabilă de gestionarea generală a elaborării documentelor normative în construcții și de managementul elaborării normativelor în unele domenii de reglementare. Prin managementul elaborării documentelor normative se înțelege: întocmirea caietelor de sarcini pentru elaborarea normativelor; verificarea calității proiectelor de documente normative elaborate; transmiterea proiectelor de documente normative în construcții Comitetelor tehnice pentru

examinare; gestionarea activității Comitetelor tehnice; pregătirea proiectelor de documente normative pentru aprobare, etc.

Beneficii: Divizarea funcțiilor privind managementul elaborării documentelor normative între diferite subdiviziuni ale MDRC va asigura:

— creșterea capacităților instituționale ale MDRC în ceea ce privește reglementarea tehnică a construcțiilor, deoarece în procesul de elaborare a documentelor normative în construcții voi fi implicați mai mulți funcționari din cadrul MDRC;

— consolidarea legăturii între cadrul legal și normativele tehnice în construcții, deoarece implicarea funcționarilor din diferite subdiviziuni ale MDRC în procesul de elaborare a documentelor normative în construcții va contribui la utilizarea mai eficientă a documentelor normative în construcții în calitate de instrument de politici în domeniul construcțiilor (multe probleme în domeniul construcțiilor pot fi soluționate/reglementate prin documente normative în construcții);

— descărcarea Direcției reglementări tehnico-economice, ceea ce va contribui la posibilitatea acordării atenției mai mari problemelor de ordin strategic în domeniul reglementării tehnice a construcțiilor;

— accelerarea procesului de elaborare a documentelor normative în construcții, prin implicarea mai multor funcționari în gestionarea acestuia;

— aplicarea abordării complexe a procesului de elaborare a documentelor normative în diferite domenii de reglementare, deoarece "specializarea" funcționarilor implicați în acest proces contribuie la cunoașterea mai bună a problemelor care există în domeniile de reglementare respective (din petiții și demersuri primite, din experiența profesională proprie, etc.) și, respectiv, la formarea subsistemelor/complexelor eficiente de documente normative în aceste domenii. De exemplu, funcționarii din cadrul Direcției locuințe a MDRC cunosc cel mai bine problemele din sectorul locativ și, respectiv, pot asigura dezvoltarea unui subsistem/complex eficient de documente normative în acest domeniu (normative privind gestionarea tehnică a clădirilor; privind gestionarea tehnică a sistemelor ingineresti; normative privind formarea tarifelor la servicii de gestionare tehnică a clădirilor, etc.).

Impactul fiscal: Această opțiune nu are impact fiscal semnificativ, deoarece nu implică cheltuieli adiționale.

Impactul administrativ: Această opțiune are un impact administrativ moderat, deoarece necesită schimbări de ordin metodologic (elaborarea documentului privind divizarea funcțiilor între subdiviziunile MDRC și conlucrarea acestora) și instruirea funcționarilor din cadrul subdiviziunilor MDRC în ceea ce privește metodologia elaborării documentelor normative în construcții.

Impactul economic: Această opțiune nu are impact economic semnificativ.

Impactul social și asupra sărăciei: Această opțiune nu are impact social și asupra sărăciei semnificativ.

Impactul ecologic: Opțiunea nu are impact ecologic.

Riscuri și incertitudini: Divizarea funcțiilor privind managementul elaborării documentelor normative în construcții între subdiviziunile MDRC poate avea efecte negative asupra SDNC din motivul implicării insuficiente a acestor subdiviziuni în managementul elaborării documentelor normative. Interesul scăzut din partea subdiviziunilor MDRC față de elaborarea documentelor normative în construcții poate fi cauzat de supraîncărcarea acestor subdiviziuni cu alte activități (petiții, scrisori, raportări, etc.). În această situație există riscul că în unele domenii de reglementare (pentru care sînt responsabile aceste subdiviziuni) va avea loc stagnare.

5.4.3 Opțiunea 4.3: Alocarea persoanelor suplimentare și concentrarea tuturor funcțiilor în cadrul unei subdiviziuni din cadrul MDRC

Descrierea opțiunii: Conform acestei opțiuni, funcțiile privind managementul elaborării documentelor normative în construcții vor fi concentrate în cadrul unei singure subdiviziuni a MDRC (Direcția reglementări tehnico-economice) în care vor fi alocate persoanele suplimentare. Va fi necesar de angajat în cadrul acestei subdiviziuni persoanele care ar acoperi majoritatea domeniilor de

reglementare (urbanism, proiectarea arhitecturală, proiectarea structurilor, rețele ingineresti, drumuri, materiale de construcție, etc.). În cazul acestei opțiuni, celelalte subdiviziuni din cadrul MDRC nu vor fi implicate în managementul elaborării documentelor normative în construcții.

Beneficii: Principalul avantaj al acestei opțiuni constă în faptul că concentrarea tuturor responsabilităților în cadrul unei singure subdiviziuni asigură unificarea procedurilor și creșterea eficienței managementului elaborării documentelor normative în construcții. Opțiunea dată asigură deținerea tuturor informațiilor ce țin de elaborarea documentelor normative de către o singură subdiviziune, ceea ce asigură cunoașterea exactă a progresului elaborării oricărui document normativ în orice moment de timp și, respectiv, gestionarea mai eficientă a acestui proces.

Alocarea persoanelor suplimentare pentru managementul elaborării documentelor normative în construcții va asigura accelerarea procesului de elaborare a documentelor normative în construcții, prin implicarea mai multor funcționari în gestionarea acestuia.

Impactul fiscal: Această opțiune are un impact fiscal moderat, deoarece va fi necesar de alocat mijloace financiare suplimentare pentru salarizarea funcționarilor noi. Acest impact poate fi minimizat prin modificarea și optimizarea structurii MDRC.

Impactul administrativ: Această opțiune are un impact administrativ moderat, deoarece necesită schimbări de ordin instituțional (modificarea statului de personal și Regulamentului MDRC, alocarea persoanelor suplimentare) și instruirea funcționarilor noi din cadrul subdiviziunii respective în ceea ce privește metodologia elaborării documentelor normative în construcții.

Impactul economic: Această opțiune nu are impact economic semnificativ.

Impactul social și asupra sărăciei: Această opțiune nu are impact social și asupra sărăciei semnificativ.

Impactul ecologic: Opțiunea nu are impact ecologic.

Riscuri și incertitudini: Implementarea acestei opțiuni nu este asociată cu careva riscuri majore.

5.4.4 Opțiunea 4.4: Transmiterea integrală a funcțiilor unei instituții publice specializate create în subordinea MDRC

Descrierea opțiunii: Conform acestei opțiuni, toate funcțiile ce țin de managementul elaborării documentelor normative în construcții vor fi transmise unei instituții publice special instituite pentru această. Opțiunea dată poate fi realizată doar în cazul implementării Opțiunii 2.3.

Beneficii: Sînt descrise la opțiunea 2.3.

Impactul fiscal: Este descris la opțiunea 2.3.

Impactul administrativ: Este similar opțiunii 2.3.

Impactul economic: Este similar opțiunii 2.3.

Impactul social: Este similar opțiunii 2.3.

Impactul ecologic: Opțiunea nu are impact ecologic.

Riscuri și incertitudini: Riscurile asociate aceste opțiuni sînt aceleași ca și pentru Opțiunea 2.3.

5.5 Pilonul "Mecanismul de finanțare a SDNC"

5.5.1 Opțiunea 5.1: Menținerea mecanismului actual de finanțare a SDNC (Status quo)

Descrierea opțiunii: Opțiunea dată nu presupune careva intervenții din partea statului în mecanismul de finanțare a SDNC. Elaborarea documentelor normative în construcții va continua să fie efectuată din contul mijloacelor financiare bugetare, în conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr. 1436 din 17.12.2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la administrarea mijloacelor pentru finanțarea sistemului de documente normative în construcții.

În conformitate cu pct. 15 din această hotărâre de Guvern, mijloacele acumulate pentru finanțarea SDNC se utilizează pentru:

- a) crearea, întreținerea, revizuirea, modificarea, armonizarea SDNC, care cuprinde toate etapele procesului investițional în construcții, inclusiv documentele normative aferente, regulile de construcție în domeniile tehnic, urbanistic, arhitectural, constructiv, economic, organizatoric, producerea de materiale și articole pentru construcții, prospecțiunile ingineresti, proiectarea, construcția, exploatarea, reparația, demolarea clădirilor și edificiilor, precum și elaborarea documentelor de politici;
- b) asigurarea juridică, necesară pentru funcționarea SDNC;
- c) procurarea utilajului editorial și a mijloacelor tehnice necesare pentru editarea și reeditarea documentelor normative și standardelor în construcții, lucrările tipografice;
- d) efectuarea expertizei documentelor normative în construcții;
- e) procurarea documentelor normative ale organizațiilor internaționale, inclusiv documentele normative ale altor state în domeniul construcțiilor;
- f) finanțarea elaborării documentelor normative interstatale în construcții;
- g) remunerarea comitetelor tehnice pentru elaborarea și coordonarea documentelor normative în construcții;
- h) organizarea și desfășurarea seminarelor, ședințelor pe problemele elaborării și adoptării documentelor normative, standardizării și certificării în construcții.

Opțiunea dată nu prevede modificarea destinației și modului de utilizare a mijloacelor financiare pentru finanțarea sistemului de documente normative în construcții.

Beneficii: Principalul avantaj al acestei opțiuni constă în faptul că utilizarea mijloacelor financiare, în principal, doar pentru elaborarea documentelor normative în construcții permite asigurarea finanțării adecvate a elaborării documentelor normative în construcții și, prin urmare, armonizarea documentelor normative în construcții într-un ritm accelerat.

Impactul fiscal: Această opțiune nu are impact fiscal semnificativ, deoarece nu implică cheltuieli adiționale.

Impactul administrativ: Această opțiune are un impact administrativ minim, deoarece nu necesită schimbări de ordin legislativ, instituțional sau metodologic.

Impactul economic: Această opțiune nu are impact economic semnificativ.

Impactul social și asupra sărăciei: Această opțiune nu are impact social și asupra sărăciei semnificativ.

Impactul ecologic: Opțiunea nu are impact ecologic.

Riscuri și incertitudini: Menținerea mecanismului actual de finanțare a SDNC va cauza utilizarea incompletă a mijloacelor financiare alocate de către beneficiarii construcțiilor anual în bugetul de stat. În ultimii ani din circa 10-12 mil. lei de acumulări în bugetul de stat se alocă pentru finanțarea SDNC circa 5-6 mil. lei (adică circa 40-50% din mijloacele acumulate). Nevalorificarea acestor mijloace creează neîncrederea sectorului privat în eficiența mecanismului dat de finanțare a SDNC, ceea ce poate cauza renunțarea mediului de afaceri să contribuie la dezvoltarea SDNC prin efectuarea defalcărilor în bugetul de stat.

5.5.2 Opțiunea 5.2: Diversificarea direcțiilor de utilizare a mijloacelor financiare prevăzute pentru elaborarea documentelor normative în construcții

Descrierea opțiunii: Opțiunea dată prevede diversificarea direcțiilor de utilizare a mijloacelor financiare prevăzute pentru elaborarea documentelor normative în construcții, prin completarea activităților finanțate din contul acestor mijloace cu următoarele direcții importante: elaborarea

analizelor și studiilor, efectuarea cercetărilor și încercărilor de laborator; procurarea utilajelor de încercări; crearea, procurarea și gestionarea sistemelor informaționale în construcții și alte cheltuieli.

Beneficii: Dezvoltarea și funcționarea adecvată a sistemului de documente normative în construcții este condiționată nu doar de elaborarea/armonizarea documentelor normative, dar și de activități aferente, cum ar fi: efectuarea studiilor, cercetărilor și testărilor; implementarea tehnologiilor informaționale în domeniul reglementării tehnice a construcțiilor, etc. Diversificarea direcțiilor de utilizare a mijloacelor financiare prevăzute pentru elaborarea documentelor normative în construcții va asigura sporirea calității documentelor normative în construcții, prin efectuarea studiilor/cercetărilor necesare și fundamentarea prevederilor documentelor normative în construcții. Utilizarea mijloacelor financiare respective pentru procurarea utilajului de laborator va contribui la dezvoltarea infrastructurii necesare în domeniul calității construcțiilor, care va putea fi utilizată în domeniul reglementării tehnice a construcțiilor.

Impactul fiscal: Implementarea acestei opțiuni necesită suport financiar considerabil (cca 6-7 mil. lei anual). Cele mai mari cheltuieli sînt necesare pentru procurarea utilajului de laborator pentru testarea materialelor și elementelor de construcție. Implementarea acestei opțiuni în decurs de 5-7 ani va permite crearea unei infrastructuri moderne în domeniul calității și evaluării conformității produselor pentru construcții.

Impactul administrativ: Această opțiune are un impact administrativ minim, deoarece nu necesită schimbări de ordin legislativ, instituțional sau metodologic.

Impactul economic: Implementarea acestei opțiuni se va reflecta pozitiv asupra mediului de afaceri, deoarece existența unei infrastructuri moderne de evaluare a conformității produselor pentru construcții va permite testarea calitativă și obiectivă a produselor pentru construcții în scopul importului acestei producții pe teritoriul Republicii Moldova, ceea ce va reduce timpul și cheltuielile necesare pentru confirmarea corespunderii produselor pentru construcții importate cu reglementările și standardele naționale. Totodată, existența unei infrastructuri moderne de evaluare a conformității va facilita evaluarea conformității materialelor și elementelor de construcție produse pe teritoriul Republicii Moldova și destinate exportului în țările europene.

Impactul social și asupra sărăciei: Această opțiune nu are impact social și asupra sărăciei semnificativ.

Impactul ecologic: Opțiunea nu are impact ecologic.

Riscuri și incertitudini: Diversificarea direcțiilor de utilizare a mijloacelor financiare prevăzute pentru elaborarea documentelor normative în construcții și inițierea finanțării din contul acestor mijloace a studiilor și cercetărilor în construcții, precum și inițierea procurării utilajelor de laborator, este asociată cu riscul utilizării acestor mijloace preponderent în aceste scopuri și cauzarea subfinanțării elaborării documentelor normative în construcții.

5.5.3 Opțiunea 5.3: Atragerea asistenței financiare externe pentru efectuarea cercetărilor în construcții și procurarea utilajelor de încercări

Descrierea opțiunii: Efectuarea studiilor și cercetărilor, precum și procurarea utilajelor de încercări a produselor pentru construcții poate fi efectuată cu suportul financiar al partenerilor de dezvoltare, în cadrul unor proiecte internaționale. Opțiunea dată poate fi realizată în acele domenii, care se află în aria intereselor partenerilor de dezvoltare (corespund strategiilor de activitate a partenerilor): eficiența energetică, protecția mediului înconjurător, etc.

Beneficii: Principalul beneficiu al acestei opțiuni constă în faptul că efectuarea studiilor și cercetărilor, precum și procurarea utilajului de laborator vor fi efectuate concomitent cu acordarea asistenței tehnice cu participarea experților internaționali, adică concomitent va avea loc transferul de know-how în domeniile în care se implementează proiectele date.

Impactul fiscal: Această opțiune nu are impact fiscal semnificativ, deoarece nu implică cheltuieli adiționale.

Impactul administrativ: Această opțiune are un impact administrativ minim, deoarece nu necesită schimbări de ordin legislativ, instituțional sau metodologic.

Impactul economic: Această opțiune nu are impact economic semnificativ.

Impactul social și asupra sărăciei: Această opțiune nu are impact social și asupra sărăciei semnificativ.

Impactul ecologic: Opțiunea nu are impact ecologic.

Riscuri și incertitudini: Riscul major al acestei opțiuni constă în faptul că partenerii de dezvoltare nu sînt interesați în toate aspecte ale construcțiilor și, deci, aceste aspecte nu vor fi acoperite cu finanțare pentru studii, cercetări, utilaje de laborator, etc.

6 Compararea opțiunilor

Reieșind din specificul prezentei politici publice, există o singură Opțiune – "Reformarea sistemului de documente normative în construcții", care însă reprezintă un set de opțiuni pentru diferiți piloni care sînt descriși și analizați prin prisma impacturilor în Capitolul 5 al prezentului document.

Din cauza complexității și specificului propunerii de politică publică, nu a fost posibil de cuantificat (exprimat în bani) impactul pentru diferite opțiuni. Reieșind din aceasta, la compararea opțiunilor și selectarea celui mai eficient set de opțiuni s-a luat în considerare aspectul calitativ al impactului acestor opțiuni.

Analizînd beneficiile, impactul și riscurile fiecărei opțiuni, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor recomandă Opțiunea "Reformarea sistemului de documente normative în construcții" în următoarea configurație:

- **Abordarea privind reglementarea tehnică a construcțiilor**

- Opțiunea 1.2: Implementarea cerințelor de performanță în reglementările tehnice în construcții.

- **Competențele autorităților publice centrale în domeniul reglementării tehnice**

- Opțiunea 2.1: Menținerea la MDRC a competențelor privind reglementarea tehnică a tuturor categoriilor de construcții (Status quo);

- **Organisme specializate în elaborarea documentelor normative în construcții**

- Opțiunea 3.1: Elaborarea documentelor normative de către mai multe instituții specializate pe bază de contracte (Status quo);

- **Managementul elaborării documentelor normative în construcții**

- Opțiunea 4.3: Menținerea tuturor funcțiilor la o singură subdiviziune specializată din cadrul MDRC cu alocarea persoanelor suplimentare

- **Mecanismul de finanțare a SDNC**

- Opțiunea 5.2: Diversificarea direcțiilor de utilizare a mijloacelor financiare prevăzute pentru elaborarea documentelor normative în construcții.

Opțiunea "Reformarea sistemului de documente normative în construcții" prevede următoarele:

Abordarea privind reglementarea tehnică a construcțiilor

- extragerea din documentele normative în construcții obligatorii (NCM) a cerințelor obligatorii. Reformularea acestor cerințe obligatorii pentru construcții sub formă de cerințe de performanță și expunerea acestora în reglementările tehnice în construcții obligatorii (RT). Reglementările tehnice în construcții vor fi aprobate de Guvern. În majoritatea țărilor europene există o singură reglementare tehnică în construcții care conține cerințe tehnice pentru proiectarea clădirilor, celelalte reglementări în construcții se referă mai mult la probleme administrative (autorizații în construcții, certificări, etc.).

Reglementările tehnice se vor elabora separat pentru diferite categorii de construcții: clădiri, drumuri, rețele ingineresti exterioare, construcții hidrotehnice, etc.;

— schimbarea statutului documentelor normative în construcții obligatorii (NCM): din documente cu caracter obligatoriu în "documente de soluții acceptabile" ("deemed to satisfy solutions", pentru mai multe detalii a se vedea subcapitolul 2.2 din Studiu)¹¹;

— se va schimba ierarhia documentelor normative în construcții, în funcție de caracterul de obligativitate a acestora: reglementarea tehnică în construcții (RT) → normativ în construcții moldovene (NCM) → cod practic în construcții (CP) sau standard moldovenean (SM);

— normativele în construcții moldovene (NCM) se vor elabora conform metodologiei și practicii existente și vor cuprinde în continuare atât cerințe de performanță, cât și cerințe descriptive: cerințe și prevederi detaliate privind metodele de execuție a lucrărilor, descrierea materialelor și elementelor de construcție, metode de calcul, etc. (pentru mai multe detalii a se vedea pct. 1.2.1.1), însă statutul acestor documente va fi altul;

— numărul reglementărilor tehnice în construcții obligatorii (RT) va fi limitat, iar numărul de normative în construcții moldovene (NCM) va rămâne destul de mare – circa 200-300 de documente și doar reglementările tehnice în construcții se vor publica integral în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Normativele în construcții moldovene (NCM) și codurile practice în construcții (CP) nu se vor publica în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se vor publica pe pagina-web a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și pe hârtie sub formă de ediții separate;

— se vor păstra la maxim structura și unele elemente ale actualului SDNC, în scopul asigurării continuității în dezvoltarea SDNC;

— standardele europene în domeniul construcțiilor vor servi drept bază pentru elaborarea normativelor în construcții moldovene (NCM) și codurilor practice în construcții (CP), inclusiv prin introducerea în aceste documente a referințelor la standarde. De exemplu, pentru punerea în aplicare a peste 58 de părți ale Eurocodurilor (standardelor europene pentru proiectarea structurilor) în normativele în construcții moldovene (NCM) vor fi introduse referințe la aceste standarde, astfel aplicarea lor va deveni obligatorie;

— utilizarea materialelor și tehnologiilor de construcție noi va fi posibilă atunci când persoana interesată va dovedi corespunderea lucrărilor de construcție executate din aceste materiale sau cu aplicarea acestor tehnologii cerințelor obligatorii din reglementarea tehnică în construcții relevantă, fără ca posibilitatea utilizării acestor materiale sau tehnologii să fie direct prevăzută în normativele în construcții moldovene (NCM). În aceste cazuri este foarte important rolul standardelor naționale în calitate de documente care oferă soluții acceptabile privind respectarea cerințelor obligatorii din reglementările tehnice;

— majoritatea documentelor normative în construcții în vigoare (în special cele ale fostelor U.R.S.S. și R.S.S.M.) vor trebui să fie revizuite/înlocuite și ajustate la nivelul actual de dezvoltare tehnică a construcțiilor.

Competențele autorităților publice centrale în domeniul reglementării tehnice

MDRC în continuare va fi responsabil pentru reglementarea tehnică a tuturor tipurilor de construcții și de lucrări de construcție: clădiri, drumuri și poduri, rețele de distribuție a gazelor, stații de alimentare cu petrol, construcții hidrotehnice, etc. (conform clasificării în vigoare există 44 de domenii de reglementare în construcții).

Organisme specializate în elaborarea documentelor normative în construcții

Nu vor avea loc careva intervenții majore din partea statului în ceea ce privește procesul și procedurile de elaborare a documentelor normative în construcții:

---

¹¹Statutul "documente de soluții acceptabile" înseamnă că respectarea prevederilor acestor documente asigură respectarea cerințelor obligatorii din reglementarea tehnică în construcții. Cu toate acestea, documentele de soluții acceptabile pot să nu fie respectate atunci, când persoana interesată poate demonstra prin metode recunoscute (calcul, încercări, testări, etc.) că cerințele reglementării tehnice în construcții vor fi respectate.

— documentele normative vor fi în continuare elaborate de către diferite instituții/întreprinderi de proiectare/inginerie în domeniul construcțiilor (de stat și private). Contractarea serviciilor de elaborare a documentelor normative în construcții va avea loc prin concursuri/licitații publice;

— MDRC va gestiona procesul de elaborare a documentelor normative în construcții: planificarea elaborării, anunțarea concursurilor/licitațiilor, încheierea contractelor, monitorizarea elaborării, aprobarea documentelor normative elaborate.

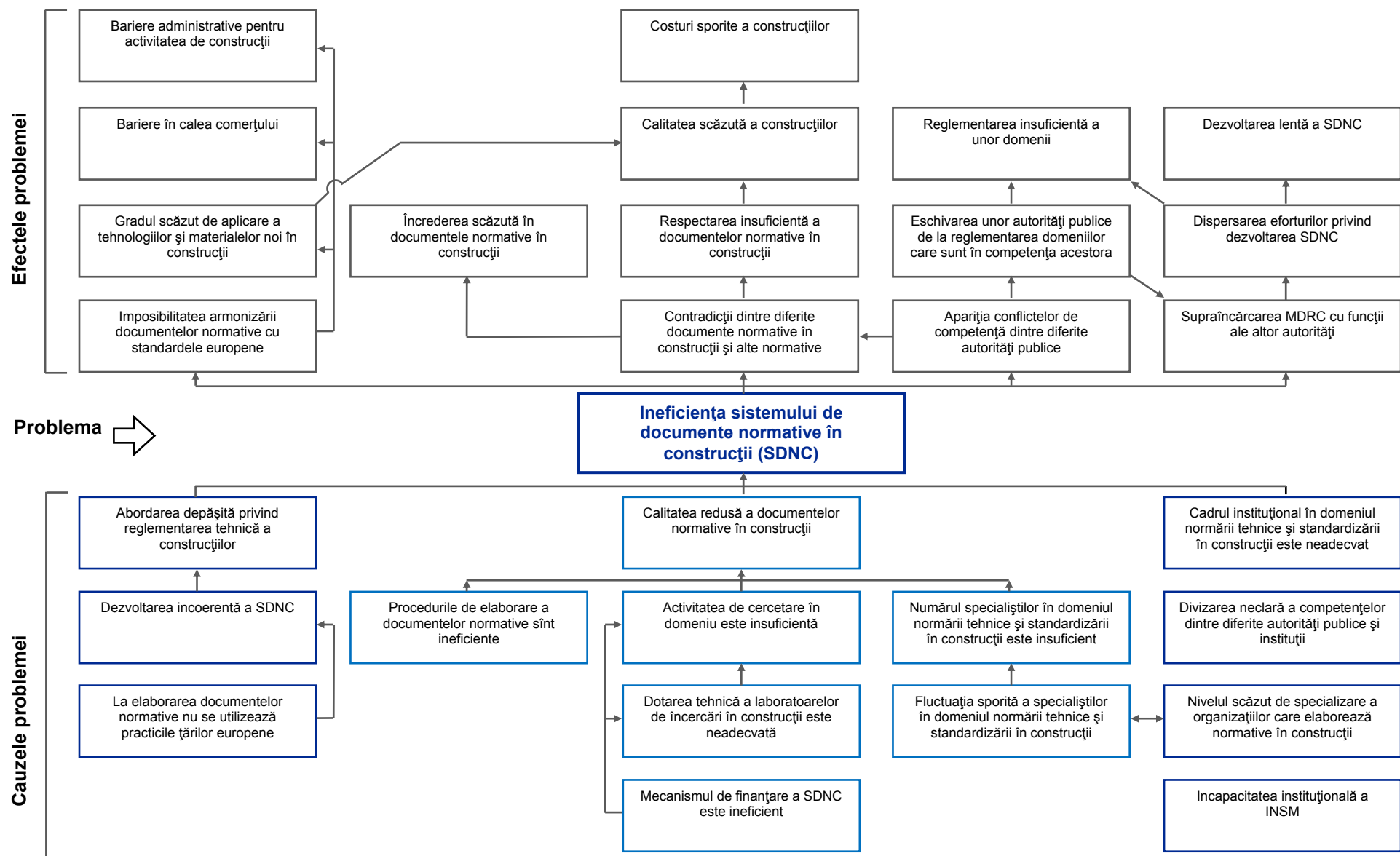
Managementul elaborării documentelor normative în construcții

Funcțiile privind managementul elaborării documentelor normative în construcții vor fi concentrate în cadrul unei singure subdiviziuni a MDRC (Direcția reglementări tehnico-economice) în care vor fi alocate persoanele suplimentare. Va fi necesar de angajat în cadrul acestei subdiviziuni persoanele care ar acoperi majoritatea domeniilor de reglementare (urbanism, proiectarea arhitecturală, proiectarea structurilor, rețele ingineresti, drumuri, materiale de construcție, etc.). Celelalte subdiviziuni din cadrul MDRC nu vor fi implicate în managementul elaborării documentelor normative în construcții.

Mecanismul de finanțare a SDNC

Va fi efectuată diversificarea direcțiilor de utilizare a mijloacelor financiare prevăzute pentru elaborarea documentelor normative în construcții, prin completarea activităților finanțate din contul acestor mijloace cu următoarele direcții importante: elaborarea analizelor și studiilor, efectuarea cercetărilor și încercărilor de laborator; procurarea utilajelor de încercări; crearea, procurarea și gestionarea sistemelor informaționale în construcții și alte cheltuieli.

Anexa – Arborele problemei

PLANUL DE ACȚIUNI
privind implementarea politicii publice
"Reformarea sistemului de documente normative în construcții. Către standardele de performanță în construcții"
pe anii 2014-2020

Obiectiv specific 1: Crearea către 2020 a unui sistem de documente normative în construcții bazat pe cerințe de performanță				
Acțiuni	Sub-acțiuni	Termen de realizare	Instituția responsabilă	Indicatori de rezultat
1	2	3	4	5
1.1. Implementarea abordării de performanță în reglementările tehnice în construcții	1.1.1. Elaborarea unui ghid care va stabili cerințe pentru reglementările tehnice (RT) bazate pe cerințe funcționale	T2/2014	MDRC	Ghid elaborat
	1.1.2. Elaborarea reglementării tehnice (RT) pentru case de locuit individuale bazate pe cerințe funcționale	T2/2015	MDRC	Reglementarea tehnică (RT) aprobată
	1.1.3. Elaborarea normativelor în construcții (NCM) cu statut de "documente de soluții acceptabile" ("deemed to satisfy solutions") pentru case de locuit individuale care vor asigura aplicarea reglementării tehnice (RT) bazate pe cerințe funcționale	T2/2015	MDRC	Documente normative (NCM) aprobate
	1.1.4. Elaborarea unui ghid care va stabili cerințe pentru reglementările tehnice (RT) bazate pe cerințe de performanță	T2/2017	MDRC	Ghid elaborat
	1.1.5. Elaborarea reglementării tehnice (RT) pentru case de locuit individuale bazate pe cerințe de performanță	T2/2018	MDRC	Reglementarea tehnică (RT) aprobată
	1.1.6. Elaborarea reglementărilor tehnice (RT) pentru diferite categorii de clădiri (cu excepția caselor de locuit individuale) bazate pe cerințe funcționale	T4/2015	MDRC	Reglementările tehnice (RT) aprobate
	1.1.7. Elaborarea normativelor în construcții (NCM) cu statut de "documente de soluții acceptabile" ("deemed to satisfy solutions") pentru diferite categorii de clădiri (cu excepția caselor de locuit individuale) care vor asigura aplicarea reglementărilor tehnice (RT) bazate pe cerințe funcționale	T4/2015	MDRC	Documente normative (NCM) aprobate
	1.1.8. Elaborarea reglementărilor tehnice pentru diferite categorii de clădiri (cu excepția caselor de locuit individuale) bazate pe cerințe de performanță	T4/2018	MDRC	Reglementările tehnice (RT) aprobate
	1.1.9. Comasarea reglementărilor tehnice (RT) pentru toate categoriile de clădiri într-o singură reglementare tehnică bazată pe cerințe de performanță	T4/2019	MDRC	Reglementarea tehnică (RT) aprobată
	1.1.10. Elaborarea normativelor în construcții (NCM) cu statut de "documente de soluții acceptabile" ("deemed to satisfy solutions") pentru clădiri de locuit și clădiri cu altă destinație care vor asigura aplicarea reglementării tehnice (RT) bazate pe cerințe de performanță	T4/2019	MDRC	Documente normative (NCM) aprobate

1	2	3	4	5
1.2. Consolidarea capacităților MDRC privind reglementarea tehnică a construcțiilor bazată pe abordarea de performanță	1.2.1. Aderarea MDRC la Comitetul de Colaborare Inter-jurisdicțională în domeniul Reglementării (Inter-Jurisdictional Regulatory Collaboration Committee – IRCC) și la Consorțiul European pentru Control în Construcții (Consortium of European Building Control – CEBC)	T1/2014	MDRC	Obținerea de către MDRC a statutului de membru
	1.2.2. Suplinirea bibliotecii tehnice a MDRC cu reglementările tehnice în construcții ale SUA și ale țărilor europene, precum și cu standardele europene și internaționale adoptate în calitate de naționale	T1/2014	MDRC	Nr. de documente procurate
	1.2.3. Traducerea în limba de stat a unor reglementări tehnice ale țărilor europene bazate pe abordarea de performanță	T2/2014	MDRC	Cel puțin 3 reglementări tehnice traduse
	1.2.4. Instituirea unui Comitet tehnic special pentru elaborarea și promovarea reglementărilor tehnice bazate pe cerințe funcționale și cerințe de performanță	T2/2014	MDRC	Comitet tehnic instituit
1.3. Promovarea abordării de performanță în reglementările în construcții	1.3.1. Elaborarea unui ghid privind abordarea de performanță în reglementările tehnice în construcții	T2/2014	MDRC	Ghid elaborat
	1.3.2. Organizarea meselor rotunde privind experiența mondială în implementarea cerințelor de performanță în reglementările tehnice în construcții	Anual	MDRC	Cel puțin 2 mese rotunde organizate anual
Obiectiv specific 2: Implementarea către 2020 a 100% din directive și standarde europene în domeniul construcțiilor				
2.1. Armonizarea cadrului legal în domeniul construcțiilor cu directivele europene	2.1.1. Elaborarea Foilor de parcurs pentru implementarea în legislația națională în construcții a directivelor europene în domeniul construcțiilor și alte domenii aferente: sănătate și securitate, drumuri, rețele magistrale de gaze, etc.	T4/2014	MDRC Autoritățile de reglementare interesate	Foi de parcurs elaborate
	2.1.2. Adoptarea Ghidurilor europene elaborate pentru punerea în aplicare a Directivei Consiliului nr. 89/106/CEE din 21 decembrie 1988 privind apropierea actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre referitoare la materialele de construcții	T4/2014	MDRC	13 Ghiduri adoptate
	2.1.3. Adoptarea Ghidurilor EOTA (Organizația Europeană pentru Agrementarea Tehnică) în domeniul agrementării tehnice a produselor pentru construcții	T4/2014	MDRC	5 Ghiduri adoptate
	2.1.4. Adoptarea Ghidurilor ETAG (aprobat de EOTA) în domeniul agrementării tehnice a produselor pentru construcții	T4/2014	MDRC	35 Ghiduri adoptate
	2.1.5. Adoptarea Rapoartelor tehnice EOTA (aprobat de EOTA) în domeniul agrementării tehnice a produselor pentru construcții	T4/2014	MDRC	43 Rapoarte adoptate
	2.1.6. Elaborarea Codului Urbanismului și Construcțiilor	T1/2014	MDRC	Codul aprobat
	2.1.7. Revizuirea Reglementării tehnice cu privire la produsele pentru construcții, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 226 din 29.02.2008	T1/2014	MDRC	Hotărârea Guvernului aprobată
	2.1.8. Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 31 din 23.01.2009 „Cu privire la aprobarea domeniilor reglementate, autorităților de reglementare și organelor cu funcții de supraveghere a pieței”, în scopul clarificării competențelor diferitor autorități publice în domeniul reglementării tehnice	T1/2014	MDRC Autoritățile de reglementare interesate	Hotărârea Guvernului aprobată

1	2	3	4	5
2.2. Armonizarea documentelor normative în construcții naționale cu standardele europene	2.2.1. Elaborarea Programului de adoptare a Eurocodurilor (standardelor europene pentru proiectarea structurilor)	T4/2014	MDRC INS	Program elaborat
	2.2.2. Implementarea Programului de adoptare a Eurocodurilor (standardelor europene pentru proiectarea structurilor)	2020	MDRC INS	Toate Eurocodurile adoptate și implementate
	2.2.3. Întocmirea listelor de standarde europene și internaționale în domeniul construcțiilor pentru diferite domenii de reglementare (acoperișuri, pardoseli, lucrări de finisare, etc.)	T4/2014	MDRC INS	Liste de standarde întocmite
	2.2.4. Adoptarea în calitate de naționale a standardelor europene și internaționale în domeniul construcțiilor	2019	INS MDRC	Cel puțin 300 standarde adoptate anual
	2.2.5. Înlocuirea standardelor GOST în vigoare cu standardele europene și internaționale identice/similare	2019	MDRC INS	Nr. de GOST-uri înlocuite
	2.2.6. Revizuirea documentelor normative în construcții și armonizarea acestora cu standardele europene și internaționale	2020	MDRC	Documente normative revizuite și aprobate
2.3. Consolidarea cadrului instituțional în domeniul reglementării tehnice și standardizării în construcții	2.3.1. Dezvoltarea relațiilor de colaborare dintre MDRC și Institutul Național de Standardizare	T1/2014	MDRC INS	Acord de colaborare revizuit și completat
	2.3.2. Inițierea colaborării cu instituțiile țărilor europene pe problemele reglementării tehnice a construcțiilor	T2/2014	MDRC	Cel puțin 2 acorduri de colaborare încheiate
	2.3.3. Organizarea vizitelor de studiu pentru studierea experienței țărilor europene privind reglementarea tehnică a construcțiilor	Anual	MDRC	Cel puțin 2 vizite organizate anual
	2.3.4. Atragerea asistenței externe pentru consolidarea capacităților MDRC	T1/2014	MDRC	Proiect inițiat
2.4. Consolidarea potențialului uman în domeniul reglementării tehnice și standardizării construcțiilor	2.4.1. Organizarea cursurilor de instruire a elaboratorilor de documente normative în construcții	Anual	MDRC INS	Cel puțin 1 curs de instruire organizat anual
	2.4.2. Elaborarea unui ghid privind reglementarea tehnică a construcțiilor, destinat elaboratorilor de documente normative în construcții	T1/2014	MDRC	Ghid elaborat
	2.4.3. Traducerea în limba de stat (după caz și în limba rusă) a ghidurilor CEN/CENELEC și ISO în domeniul standardizării	T2/2014	MDRC INS	Nr. de ghiduri traduse
	2.4.4. Organizarea și desfășurarea cu participarea experților europeni a seminarelor pentru familiarizarea specialiștilor din Republica Moldova cu standardele europene în domeniul construcțiilor	Anual	MDRC INS	Cel puțin 1 seminar organizat anual
	2.4.5. Perfecționarea cadrelor didactice în construcții în domeniul reglementării tehnice și standardizării în construcții	Anual	MDRC INS	Cel puțin un curs de perfecționare organizat anual
	2.4.6. Implementarea cursului "Reglementarea tehnică și standardizarea construcțiilor" în curriculum instituțiilor de învățământ superior și mediu de specialitate	T4/2014	MDRC INS	Curriculum modificat

1	2	3	4	5
2.5. Consolidarea capacităților Comitetelor tehnice pentru reglementări în construcții	2.5.1. Reorganizarea Comitetelor tehnice pentru normare tehnică și standardizare în construcții în Comitete tehnice pentru reglementări în construcții și Comitete tehnice de standardizare în domeniul construcțiilor, cu înregistrarea ultimilor în conformitate cu metodologia în domeniul standardizării	T2/2014	MDRC INS	Comitete tehnice reorganizate și constituite
	2.5.2. Elaborarea ghidurilor destinate membrilor Comitetelor tehnice pentru reglementări în construcții	T2/2014	MDRC INS	Ghiduri elaborate
	2.5.3. Instruirea membrilor Comitetelor tehnice pentru reglementări în construcții	Anual	MDRC INS	Cel puțin 1 curs de instruire organizat anual
	2.5.4. Revizuirea structurii și componenței nominale a Comitetelor tehnice pentru reglementări în construcții	T2/2014	MDRC	Structura și componența Comitetelor tehnice revizuite
	2.5.5. Organizarea ședințelor comune privind schimbul de experiență cu participarea membrilor Comitetelor tehnice pentru reglementări în construcții și membrilor Comitetelor tehnice de standardizare	Anual	MDRC INS	Cel puțin 1 ședință comună organizată anual
2.6. Consolidarea capacităților Comitetelor tehnice de standardizare în domeniul construcțiilor	2.6.1. Inițierea instituirii Comitetelor tehnice de standardizare în domeniul construcțiilor	T1/2014	INS MDRC	Nr. de Comitete tehnice instituite
	2.6.2. Elaborarea ghidurilor destinate membrilor Comitetelor tehnice de standardizare în domeniul construcțiilor	T3/2014	INS MDRC	Ghiduri elaborate
	2.6.3. Instruirea membrilor Comitetelor tehnice de standardizare în domeniul construcțiilor	Anual	INS MDRC	Cel puțin 1 curs de instruire organizat anual
	2.6.4. Organizarea vizitelor de studiu (pentru preluarea experienței) a membrilor Comitetelor tehnice de standardizare în domeniul construcțiilor în instituțiile de standardizare din țările europene	Anual	INS MDRC	Cel puțin 1 vizită de studiu organizată anual
2.7. Perfecționarea cadrului metodologic privind reglementarea tehnică a construcțiilor	2.7.1. Revizuirea metodologiei privind reglementarea tehnică a construcțiilor: – NCM A.01.02-1996 Sistemul de documente normative în construcții. Dispoziții generale; – NCM A.01.06-97 Structura și modul de lucru ale Comitetelor Tehnice.	T2/2014	MDRC	Documente normative revizuite
	2.7.2. Elaborarea unui document normativ care va reglementa modul de constituire și activitate a grupurilor de lucru privind elaborarea documentelor normative în construcții	T4/2014	MDRC	Document normativ aprobat
	2.7.3. Intensificarea aplicării mecanismului de revizuire periodică a documentelor normative în construcții	Permanent	MDRC	Nr. de normative revizuite periodic (cel puțin o dată la 5 ani)
2.8. Perfecționarea mecanismului de finanțare a SDNC	2.8.1. Modificarea Legii nr. 721 din 02.02.1996 privind calitatea în construcții în ceea ce privește diversificarea direcțiilor și modul de utilizare a mijloacelor financiare destinate dezvoltării SDNC	T2/2014	MDRC	Modificări la Legea aprobate
	2.8.2. Modificarea Regulamentului cu privire la administrarea mijloacelor pentru finanțarea sistemului de documente normative în construcții, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1436 din 17.12.2008, în ceea ce privește diversificarea direcțiilor și modul de utilizare a mijloacelor financiare destinate dezvoltării SDNC	T2/2014	MDRC	Modificări la Regulament aprobate

1	2	3	4	5
2.9. Îmbunătățirea managementului elaborării documentelor normative în construcții	2.9.1. Ajustarea structurii MDRC prin alocarea persoanelor suplimentare subdiviziunii responsabile pentru reglementarea tehnică a construcțiilor	T1/2014	MDRC	Numărul de personal majorat
	2.9.2. Îmbunătățirea procedurilor de achiziționare a serviciilor de elaborare a documentelor normative, prin elaborarea documentelor de procedură care să includă: contract model, caiet de sarcini model, documente de licitație model cu criterii de calificare pentru organizații și grupuri de lucru de elaborare a documentelor normative, etc.	T1/2014	MDRC	Regulament privind achiziționarea serviciilor aprobat
	2.9.3. Inițierea planificării pe termen mediu (3 ani) a elaborării documentelor normative în construcții	T1/2014	MDRC	Plan pe 3 ani întocmit
	2.9.4. Inițierea elaborării documentelor normative „pe complexe/seturi” (identificarea complexelor/seturilor de normative care trebuie să fie elaborate și contractarea serviciilor de elaborare a complexelor/seturilor de normative	T2/2014	MDRC	Complexe/seturi de documente identificate și contractate
	2.9.5. Elaborarea unui set de proceduri interne privind procesul elaborării documentelor normative în construcții (verificarea și recepționarea proiectelor de documente normative, gestionarea activității Comitetelor tehnice pentru reglementări în construcții, gestionarea termenelor de elaborare a documentelor normative, etc.)	T1/2014	MDRC	Documente de procedură aprobate
	2.9.6. Instruirea persoanelor antrenate în managementul elaborării documentelor normative în ceea ce privește utilizarea Sistemului informațional de management al documentelor „SIVADOC” (partea componentă a Portalului Național „e-Documente normative în construcții”)	T1/2014	MDRC	Nr. persoane instruite
2.10. Dezvoltarea infrastructurii evaluării conformității în domeniul construcțiilor	2.10.1. Elaborarea unui program multianual de dotare a laboratorului de încercări al ICȘC "INCERCOM" Î.S. cu utilaje de laborator moderne, în conformitate cu standardele europene și internaționale	T2/2014	MDRC	Program elaborat
	2.10.2. Dotarea laboratorului de încercări al ICȘC "INCERCOM" Î.S. cu utilaje de laborator moderne, în conformitate cu standardele europene și internaționale	Anual	MDRC	Utilaje procurate
2.11. Sporirea gradului de informare și transparență în domeniul reglementării tehnice și standardizării în construcții	2.11.1. Plasarea pe Portalul Național e-Documente Normative în Construcții (e-DNC) a tuturor documentelor normative în construcții	T4/2014	MDRC	Nr. de normative plasate
	2.11.2. Plasarea pe Portalul e-DNC a informației (sub formă de linkuri la capitolele 1 și 2) despre standardele naționale în domeniul construcțiilor	T4/2014	MDRC INS	Nr. de linkuri plasate
	2.11.3. Anunțarea pe Portalul e-DNC a inițierii elaborării documentelor normative în construcții	T1/2014	MDRC	Nr. de anunțuri plasate
	2.11.4. Plasarea pe Portalul e-DNC a proiectelor de documente normative în construcții pentru consultările publice	T1/2014	MDRC	Nr. de proiecte de normative plasate
	2.11.5. Elaborarea procedurii provizorii de publicare și difuzare a documentelor normative în construcții	T1/2014	MDRC	Document normativ aprobat
	2.11.6. Promovarea (popularizarea) Portalului e-DNC	Permanent	MDRC	Nr. de campanii informaționale organizate
	2.11.7. Instituirea unui buletin informativ periodic în domeniul reglementării tehnice a construcțiilor (inclusiv în format electronic)	T2/2014	MDRC	Buletin instituit

1	2	3	4	5
2.12. Creșterea rolului standardelor în domeniul construcțiilor	2.12.1. Sporirea numărului de standarde naționale în domeniul construcțiilor, prin transformarea unor documente normative în construcții (NCM și CP) în standarde	Anual	MDRC INS	Nr. de normative (NCM, CP) transformate în standarde
	2.12.2. Elaborarea unui ghid privind rolul standardelor în construcții și beneficiile acestora	T2/2014	INS MDRC	Ghid elaborat
Obiectiv specific 3: Revizuirea către 2020 a 100% din documente normative în domeniul construcțiilor aprobate pe timpurile U.R.S.S. și R.S.S.M. pentru care nu există standarde europene și internaționale				
3.1. Inventarierea documentelor normative în domeniul construcțiilor aprobate pe timpurile U.R.S.S. și R.S.S.M.	3.1.1. Identificarea documentelor normative în construcții aprobate pe timpurile U.R.S.S. și R.S.S.M care nu mai sînt actuale (în special cele care conțin prevederi administrative, organizatorice, etc.)	T4/2014	MDRC	Raport analitic întocmit
	3.1.2. Identificarea documentelor normative în construcții aprobate pe timpurile U.R.S.S. și R.S.S.M (cu excepția celor care nu mai sînt actuale) pentru care nu există standarde europene și internaționale similare	T4/2014	MDRC	Raport analitic întocmit
3.2. Revizuirea documentelor normative în domeniul construcțiilor aprobate pe timpurile U.R.S.S. și R.S.S.M. pentru care nu există standarde europene și internaționale similare	3.2.1. Abrogarea documentelor normative în construcții aprobate pe timpurile U.R.S.S. și R.S.S.M care nu mai sînt actuale (în special cele care conțin prevederi administrative, organizatorice, etc.)	T4/2015	MDRC	Nr. de normative abrogate
	3.2.2. Întocmirea unui plan multianual de revizuire a normativelor în construcții aprobate pe timpurile U.R.S.S. și R.S.S.M	T1/2014	MDRC	Plan multianual întocmit
	3.2.3. Revizuirea normativelor în construcții aprobate pe timpurile U.R.S.S. și R.S.S.M	2020	MDRC	Nr. de normative revizuite